Nummer 6 Donderdag 11 Februari 1932 32ste Jaarga

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West", ten bate van het Steuncomité Parijs.

Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West".

Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.

Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingenaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

DE KRIS.

Nederlandsch sprekende film.
City Theater, 's Gravenhage.

Ondergeteekende werd uitgenoodigd een voorwoord te spreken ter gelegenheid van de gala-voorstelling te geven op Vrijdagavond 12 Februari a.s., waar de zoo goed geslaagde Bali-film van Andree Roosevelt vertoond zal worden voor autoriteiten en verdere genoodigden. De directie van het City-theater maakt verder bekend, dat leden van Oost en West op vertoon van hun lidmaatschapkaart toegang zullen hebben tegen gereduceerde prijzen, op de middag- en avondvoorstellingen te geven op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag, resp. 15, 16, 17 en 18 Februari e.k. voor stalles en balcon. Plaatsbespreking kan twee dagen tevoren plaats vinden.

F. VAN PESKI.

Jaarverslagen.

Afdeeling 's Gravenhage.
Verslag over het jaar 1931.

Bestuur.

Voor het jaar 1931 waren van het Bestuur aan de beurt van aftreden de heeren Dr. H. D. Benjamins, J. C. Baudoin en Jhr. mr. J. M. M. van Asch van Wijck, die met algemeene stemmen werden herkozen, terwijl het Bestuur voorloopig met één lid werd uitgebreid, onder nadere goedkeuring van de algemeene vergadering, n.l. den heer H. J. Schmidt, Oud Resident van Menado, Thesaurier van Z.K.H. Prins Hendrik en Adjudant in Buitengewonen Dienst van H.M. de Koningin met den rang van Kolonel, van wien, in verband met zijne vele relaties een goeden steun te verwachten is en een persoonlijkheid van wien veel kracht uitgaat. Het Bestuur is dus samengesteld als volgt:

F. van Peski, Voorzitter,
L. A. Bakhuis, Onder-Voorzitter.
J. C. Baudoin, Secretaris-Penningmeester.
Dr. H. D. Benjamins.
C. J. Feith.
Jhr. Mr. J. M. M. van Asch van Wijck.
H. J. Schmidt (zie boven).
Mevrouw G. T. J. van Aalst—Koopman.
Mevrouw E. van Assen—Sol.

Leden.

Op 31 December 1930 bedroeg het ledental		1323
Voor 1931 zijn afgevallen aan leden:		
wegens bedanken	140	
„ overlijden	23	
„ vertrek naar elders	46	
		209
Zoodat het ledental op 1 Januari 1931 bedroeg		1114
in 1931 zijn bijgekomen:		
aan nieuwe leden	148	
„ leden van elders overgekomen	77	
		225
dus bedraagt het ledental op 31 December 1931		1339

zijnde een vermeerdering van 16 leden.

Statuten.

Deze ondergingen geen verandering.

Buitengewoon Alg. Vergaderingen.

Hadden niet plaats.

Verificatie-Commissie.

De heeren G. W. Erfmann en J. E. Bijlo bleven zitting nemen als leden der verificatie-commissie, terwijl tot plaatsvervangende leden werden benoemd de heeren M. J. Lusink en G. Nijpels.

Jaarlijksche Alg. Verg. v. d. Vereeniging.

Als afgevaardigde voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering der Vereeniging op 20 Juni 1931 werd de heer D. J. A. E. Ruempol aangewezen en de heer E. E. van Blokland als plaatsvervangende.

Lezingen.

Evenals vorige jaren organiseerde de Afdeeling 's Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West" ook nu weder voor haar leden verschillende bijeenkomsten, terwijl in den afgeloopen zomer ook eenige excursies naar de Intern. Kol. Tentoonstelling te Parijs plaats hadden.

Op 19 Februari hield de heer Hans Martin, Secretaris van de K. L. M. in het Gebouw Excelsior alhier, een causerie m t lichtbeelden en film over „De luchtweg Amsterdam—Batavia v.v.

Op 25 Februari stelde de Directie van de Haagsche Courant de leden der Afdeeling in de gelegenheid tot bezichtiging van haar gebouwen en in werking zijnde technische installaties, om een volledig beeld te krijgen van de wijze, waarop een modern dagblad als de Haagsche Courant, wordt vervaardigd.

Op 14 Maart werden in het Scala-Theater de beide propaganda-films: "De Soerabaja en Legerfilm" afgedraaid, ons door den heer Frumau, Oud Directeur Publieke Werken te Soerabaja en den Commandant van de Koloniale Reserve te Nijmegen, den heer Barendsen, welwillend ter vertooning afgestaan.

Op 10 April hield de heer dr. J. W. Schotman, arts, eertijds geneesheer aan den Loenghai Spoorweg in China, in het Gebouw Excelsior alhier, een voordracht met lichtbeelden over "Het Binnenland van China en zijn beteekenis".

Op 18 Juni, 2 Juli, 3 en 17 September, hadden excursies naar de Intern. Kol. Tentoonstelling te Parijs plaats, waaraan een 120-tal leden met hunne dames deelnamen.

Op 6 November werd door dr. W. F. Stutterheim, Directeur M. A. S. te Solo, in het Gebouw Excelsior alhier, een voordracht met lichtbeelden gehouden over „Oude en Nieuwe Kunst op Bali".

***

Wat het ledental onzer Afdeeling betreft, kunnen wij op eenigen vooruitgang wijzen; de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen, kunnen de finantieele resultaten alleszins bevredigend genoemd worden, zoodat dit vereenigingsjaar reden tot voldoening geeft.

KAWEE'TJES

De moeilijke tijden dwingen ons echter voorzichtigheid te betrachten, daar wij reeds nu met leedwezen moeten constateeren, dat vele leden, onafhankelijk van hun wil en beïnvloed door de algemeen heerschende economische crisis, zich genoodzaakt hebben gezien, voor het lidmaatschap, zij het ook tijdelijk, te moeten bedanken. Een groote schare is echter nog overgebleven; mogen zij ook in de toekomst trouwe leden blijven en wij op hunne medewerking mogen blijven rekenen.

Wij moeten de zuinigheid, die het beheer der Afdeeling in het afgeloopen jaar heeft gekenmerkt, blijven betrachten en zoodoende hopen, dat de bloei der Afdeeling een verzekerde toekomst tegemoet gaat, door met eendracht saam te werken aan het welzijn der Afdeeling, want het is een nationaal belang, dat de band tusschen Nederland en de Overzeesche Gewesten blijft bestaan, gedachtig aan het devies van onze Vereeniging:

„Oost en West en Nederland
Krachtig door het Rijksverband".

Met een opwekking het hoofd omhoog te houden, besluit de secretaris dan ook dit verslag en hij is er bijna zeker van overtuigd door een sfeer van samenwerking en vertrouwen den nood der tijden te overwinnen, hetgeen naar hij hoopt met aller steun, zal gelukken, zoodat wij met frisschen moed het jaar 1932 tegemoet gaan.

Dank wordt gebracht aan allen, die in het afgeloopen jaar, een ieder naar vermogen, hebben bijgedragen tot den bloei der Afdeeling.

Ten slotte worden de leden van de Afdeeling Den Haag opgewekt, krachtig mede te werken aan het opbouwend werk der Vereeniging.

Den Haag, 31 December 1931.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Studie-Commissie der Vereeniging „Oost en West".

Jaarverslag 1931.

Aan het einde van het jaar was de samenstelling der commissie aldus:

Voorzitter: de heer C. J. Feith.

Onder-Voorzitter: de heer Ir. J. Th. Gerlings.

Secretaris: de heer F. H. A. van der Brugh.

Leden: mevr. E. van Deventer—Maas; de heeren: dr. C. W. baron van Boetzelaer van Dubbeldam; prof. dr. J. C. van Eerde; ir. J. Haringhuizen; prof. dr. C. C. Berg; O. M. Goedhart; mr. A. M. Joekes; Z. Stokvis; dr. H. H. Zeijlstra Fzn.; W. Wilmink; dr. C. J. Vinkesteijn; W. Meijer, te gedelegeerde der commissie.

De heeren prof. dr. C. C. Berg en dr. H. H. Zeijlstra Fzn. — ter vervanging van de heeren prof. Hazeu en dr. Tjeenk Willink — namen voor het eerst deel aan de werkzaamheden dezer commissie in de zomerzitting van 3 Juni.

De heer dr. C. J. Vinkesteijn is, wegens gezondheidsredenen, gedurende het geheele jaar, verhinderd geworden zich aan het werk der commissie te wijden.

Vergaderingen hadden plaats op 7 Februari, 6 Juni en 10 October.

In deze vergaderingen kwamen wederom aangelegenheden, dikwijls van zeer uiteenloopenden aard, betreffende de hier te lande studeerende Indische jongeheden, aan de orde. De desbetreffende beraadslagingen zijn, in bijzonderheden, uiteraard, in de notulen der gehouden zittingen en de jaarverslagen van den directeur van het Tehuis voor Indische Studenten en van den gedelegeerde, uitgewerkt geworden.

Van eenige punten welke dit jaar voornamelijk de gestie der commissie bepaalden, dient hier melding gemaakt te worden

Het eerste betreft de regeling der voorschotten door de gedelegeerden. Reeds meermalen te voren is dit punt ter sprake gekomen en ook in het vorig jaarverslag (1930) vindt men dienaangaande een en ander aangeteekend.

Ten aanzien van dit onderwerp werd in de jaarvergadering besloten dat de commissie zich tot den directeur van O. en E. in Indië zoude wenden met het verzoek de tusschenkomst van het Voorlichtingsbureau voor Studiedoeleinden te mogen verkrijgen tot invordering van de door gedelegeerden verleende voorschotten, wanneer alle pogingen van de zijde der commissie om deze gelden geïnd te krijgen, te vergeefs waren geweest. Bij schrijven van 2 October 1931 no. 2056A werd hierop bericht ontvangen en gaf de directeur van O. en E. te kennen dat, vooropstellende dat samenwerking tusschen de studiecommissie en het onder het departement ressorteerende Voorlichtingsbureau voor Studiedoeleinden zooveel mogelijk, als gewenscht wordt geacht, het Z.H.E.G. zeer spoedig de commissie te moeten mededeelen, dat het verleenen van bemiddeling op de wijze als door de commissie wordt voorgesteld, niet op den weg kan liggen van het departement, noch mitsdien van het Voorlichtingsbureau.

We hebben ons hierbij neer te leggen.

Wat nu het verstrekken van voorschotten betreft, hoewel de commissie de verstrekking daarvan in het algemeen, beslist afkeurt, is toch gezocht naar een op behoorlijke basis gevestigde regeling op dit stuk, n.l. het aan de gedelegeerden mogelijk te maken, om, in dringende gevallen, voorschotten te verleenen, zonder daardoor nadeel te ondervinden. Zulk een regeling werd gevonden, toen besloten werd, dat uit de administratiekosten, bedragende f 10 voor elken pupil, een waarborgsom zou worden gevormd om daaruit, bij voorkomende gevallen, voorschotten te verleenen en tevens, dat in elke bijeenkomst der commissie, de te gedelegeerde een overzicht van gedane voorschotten zou verstrekken.

Het tweede punt loopt over de geregelde toezending uit Indië van gelden voor de hier te lande verblijf houdende pupillen, een punt dat verband houdt met de uitzending dier jongeheden naar Nederland, om verder te studeeren, zonder zekerheid dat hunne studie- en verblijfkosten geregeld kunnen worden voldaan.

Uit een van de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte ontvangen schrijven, bleek, dat daar dezelfde moeilijkheden ondervonden werden.

Ten einde de aandacht van de ouders of verzorgers hierop te vestigen zijn, door middel van de Europeesche, de Inheemsche en de Chineesche dagbladen en periodieken mededeelingen gedaan, welke geldelijke gevolgen verbonden zijn aan het voortzetten der studie hier te lande, zoowel op universitair als ander gebied.

Het publiceeren van deze mededeelingen zal jaarlijks worden herhaald.

In de laatste vergadering van dit jaar, die van 10 October, bracht de voorzitter het volgende voorstel in behandeling:

Het benoemen van vertegenwoordigers der Studie Commissie in Oost- en West-Indië.

Ondanks herhaalde publicaties is gebleken, dat de werkwijze der Studie Commissie nog niet die algemeene bekendheid bezit welke zij verdient, maar, wat meer zegt, welke zoozeer gepaard gaat met de belangen der betrokken ouders, voogden en pupillen zelven.

Het voorstel mocht algemeene instemming vinden, zoodat besloten werd zich, voor Oost-Indië, te wenden tot het hoofd van het voorlichtingsbureau te Batavia, den heer mr. Kluiver, terwijl voor wat West Indië — Suriname en Curaçao — aangaat, men zich gericht heeft tot de afdeelingsbesturen van de vereeniging Oost en West te Paramaribo en te Willemstad, met verzoek deze bemiddelaarstuncties te willen aanvaarden. Aan het einde van het verslagjaar waren de antwoorden hierop nog niet ingekomen.

Met groote waardeering moge hier nog melding gemaakt worden van het feit dat, uit een door den ten gedelegeerde met den leider van het voorlichtingsbureau te Batavia gevoerde correspondentie gebleken is dat mr. Kluiver verklaard heeft alle medewerking te zullen verleenen om aan het nuttige werk der Studie Commissie van Oost en West meer bekendheid te geven. De heer Kluiver heeft daarvan reeds blijk gegeven door, tijdens de conferentie van het kantoor van arbeid met de leiders der Ned.-Indische arbeidsbeurzen, waarop hij mededeelingen deed omtrent het voorlichtingsbureau en het onderwerp Studiekeuze, in het bijzonder te wijzen op het werk van de Studie Commissie.

Den heer Kluiver zij hiervoor onzen dank gebracht.

Kunnen deze aldus saamgevatte punten teruggebracht worden tot maatregelen welke de Studie Commissie krachtens haar doel — de zorg voor de studeerende jeugd hier te lande — op gezette tijden neemt, zoodra deze noodig of wenschelijk zijn, het spreekt wel vanzelf dat hare werkzaamheden zich over een veel grooter veld uitstrekten. Men vindt dit beschreven in de bescheiden in den aanhef dezes genoemd — de notulen der zittingen en de jaarverslagen van het tehuis en van den ten gedelegeerde.

Deze gedelegeerde, met zijn mede-functionarissen, de heeren Hoekstra en Rosier, hebben dan ook een overwegend aandeel in de uitvoering van den onder de hoede der Studie Commissie te verrichten arbeid. Met een woord van hulde en lof voor de wijze waarop zij hun taak vervullen, moge dit jaarverslag besluiten.

De voorzitter:
C. J. FEITH.
De secretaris:
VAN DER BRUGH.

Swadeshi.

Voor de wedergave van dit begrip, dat in het algemeen aanduidt de vervaardiging en het gebruik van binnenlandsche producten, met zooveel mogelijk uitsluiting van buitenlandsche import-artikelen, hebben de nationalisten in Nederlandsch-Indië, trots al hun luid verkondigde nationale gevoelens, een woord ontleend aan een vreemde taal. Aldus de „Ind. Crt." van 8 Jan. j.l. En het blad vervolgt:

De echte nationalist, die immer op de bres staat voor de ongeschonden instandhouding van taal en natie, schrikt terug voor elke aan een vreemde cultuur ontleende benaming. De taal is gansch het volk, en de zuivere, liefdevolle taalbeoefening duldt geen afwijkingen in de richting van datgene wat buiten

de grenzen ligt. De ware nationalist zal daarom voor elk nieuw begrip een uit het eigen idioom voortkomende benaming trachten te vinden.

Doch onze Indische nationalisten onderscheiden niet zoo scherp. Zij aanvaarden met hun gewone meegaande toegankelijkheid allerlei taalkundige misbaksels van vreemden bodem. Spelenderwijze, zonder de verzoeking te kunnen weerstaan, bezondigen zij zich aan stumperige aanduidingen als *djoernalis* en *nationalis*, daarmee de bekende vrees van *the man in the street* voor twee of meer op elkaar volgende medeklinkers demonstreerende. Wat zij aldus bezig zijn te scheppen is een soort van *patois*, een hybridisch taalgedrocht van ondefinieerbare afstamming, dat te armbloedig is om een zelfstandig bestaan te kunnen leiden en dat hen daarom telkens weer dwingt om stiekum, onder dekking, te borgen uit den taalschat van zoogenaamde vreemde, maar in werkelijkheid toch zoo eigen en onmisbare culturen.

Speciaal het Nederlandsch moet bij elke gelegenheid dienen als taalkundig vischwater, waaruit altijd nog wel het een of ander verminkt en nauwelijks herkenbaar woord kan worden opgediept, doch als de gelegenheid zich voordoet, is er zelfs geen bezwaar tegen een moddervischje van de oevers van den Ganges. Vandaar *swadeshi*, dat ons onmiddellijk in de sfeer brengt van den nobelen asceet Gandhi, die in zijn *homespun* kleed de oogen van de heele wereld op zich vestigt, doch als nationalistisch leider die wereld zoo juist een treffend bewijs van zijn onmacht heeft gegeven.

Swadeshi is thans de leus in alle Indische bladen. Men doet het voorkomen alsof met de invoering van dit listige plan het buitenlandsche kapitaal en „het imperialisme" den nek zullen zijn omgedraaid. In vollen ernst raad men de menschen aan terug te keeren naar het spinnewiel en het weefgetouw en zoodoende de wijzers van de klok eenige phasen achteruit te zetten. Men stelt zich voor, te kunnen terugkeeren naar dien schoonschijnenden „goeden, ouden tijd" (die in werkelijkheid voor den Inlander veel slechter was dan de huidige) en dagen en weken te kunnen besteden aan de vervaardiging van een sarong, die weliswaar onverslijtbaar is in vergelijking met de producten der tegenwoordige industrie, doch die dan ook aan arbeidstijd zóóveel zal hebben gekost, dat geen Inlander den prijs ervan zal kunnen en willen betalen.

Want vroeger, vóór de tijden der overbevolking, had tijd slechts waarde in sommige seizoenen van den landbouw. Tegenwoordig, nu het land voor duizenden ontoegankelijk is geworden, is tijd geworden geld, dat in den vorm van een dagloon den honger moet stillen. En hoe gaarne men ook het handwerk in eere zou houden, zelfs het in eere zou willen herstellen, de evolutie in de maatschappij heeft ook in het landbouwende Java reeds een zoodanigen voortgang gehad, dat het handwerk het tegen de machine moet opgeven, dat tegen de prijzen der fabrieksproducten niet meer is te concurreeren en dat de simpele uitstalling van fabrieks-artikelen in de étalages der winkels voldoende zal zijn om den handwever met zijn superieure product van de markt te dringen, om de eenvoudige reden, dat hij geen droge rijst zal kunnen verdienen.

Zoo zal *swadeshi* hoogstens kunnen worden beoefend in sommige gezinnen, waar personen zijn, wier tijd niet gelijk is aan geld, en waar men voor eigen gebruik stoffen zal kunnen weven, hetgeen dan werkelijk heel aardig en merkwaardig zal zijn. Maar dat men er de Twentsche en, niet te vergeten, de Japansche stoffen mee uit Indië zal kunnen houden, beschouwen wij vooralsnog als een sprookje.

Men ziet in nationalistische kringen zoo gaarne naar Britsch-Indië en vergeet, dat daar *swadeshi* in werkelijkheid niet anders is dan een opvoedingsmiddel van de massa. De onverzoenlijke non-coöperatoren voeren *swadeshi* in als een onderdeel van hun leer, die is: „los van het Westen ten koste van alles". Zelfs van behoorlijke kleeding.

Er zit in den Hindoe nu eenmaal veel van den fanaticus, van den fakir, die zich gaarne ontberingen oplegt en daarmee bouwt aan zijn toekomstige zaligheid.

Het meerendeel der bevolking van dezen archipel is echter anders van aard. Het fanatisme van den bedelmonnik is onder haar niet populair en mèt den Westerling staat zij er sceptisch tegenover.

De Inlander is bepaald prachtlievend. Hij houdt van mooie dingen en mooie kleeding en hij heeft er ook smaak voor. Zelfs de koelie draagt nog een ring en het vrouwtje in het schamelste hutje zit op haar aarden vloer met een gouden speld in het haar en een armband om. En zij ziet niet het contrast tusschen die luxe-artikelen en haar omgeving. Zij zijn een deel van haarzelve, dat haar blijft vergezellen, ook in armoede.

In Britsch-Indië is *swadeshi* ook een economisch strijdmiddel, dat schade aan de wevers van Lancashire en groot voordeel brengt aan de rijke Indische eigenaren der Bombaysche weverijen, dat de prijzen der goederen eer duurder dan goedkooper maakt, omdat buitenlandsche mededinging voor hen, die aan de beweging meedoen, is uitgesloten, van welke omstandigheid de landgenooten-kapitalisten profiteeren. Want het kapitaal is niet principieel als het op winst maken aankomt. Ook de Inheemsche kapitalist houdt de politiek buiten de zaken en *il prend son bien où il le trouve*.

Swadeshi in Britsch-Indië kweekt daarom wellicht den haat aan tegen den vreemdeling en wakkert de vlam aan van het politiek fanatisme, dat het land berucht maakt om zijn moordenaars. Maar het heeft het volk geen voordeel gebracht en het belet velen, normaal te profiteeren van de goedkoope producten der moderne industrie.

Toch is *swadeshi* wellicht in te voeren op Java, al is het dan niet door druilerig en zelfgenoegzaam achter een ouderwtsch weefgetouw plaats te nemen.

Er komt straks veel grond beschikbaar, die in normale tijden met suiker zou zijn beplant. Op dien grond kan men nu katoen planten. En men kan zich coöperatief organiseeren en met medewerking van het Volkscredietwezen, of van de eigen reeds bestaande nationale bank, machines koopen die momenteel in Engeland zeer goedkoop zijn wegens den lagen koers van het pond sterling.

Zoo zou men dan van Inlandsche zijde het initiatief kunnen nemen tot de oprichting van een eigen textielfabriek op coöperatieven grondslag, waar het vreemde kapitaal buiten zou blijven en die zou moeten concurreeren tegen Japan met zijn goedkoope katoentjes!

Als dát mogelijk zou zijn en men kwam zoodoende „van de suiker in de katoen", dan gelooven wij, dat ook vele Westerlingen zich over dèzen vorm van *swadeshi* van harte zouden verheugen!

„Pa" van der Steur.

Gesticht in moeilijkheden.

Wij publiceerden het bericht van de intrekking der regeerings-subsidie, tot dusver verleend aan het opvoedingsgesticht „Oranje Nassau" te Magelang.

Als pleister op de wonde deelde de directeur van Justitie aan Pa Van der Steur mede, dat hem als compensatie een aandeel der groote loterijen zal worden uitgekeerd.

Naar aanleiding hiervan schrijft het „A.I.D. de Pr. Bode" het volgende warmgestelde artikeltje, dat wij met volledige instemming overnemen:

Dit alles is heel mooi, maar „Pa" onderhoud bijna 1000 kinderen, afkomstig uit heel den archipel, zonder aanzien van godsdienst, kleur of ras en deze huishouding kost ruim f 160.000 's jaars.

Nog gaan de loterijen er bij het publiek in; nog zullen deze koetjes hun melk geven.

Maar voor hoe lang?

Het is bedenkelijk, te weten, dat het bestaan van 1000 jonge levens voortaan afhankelijk gesteld moet worden van den speelzin van anderen.

Er wankelt hier een zeer belangrijke sociale instelling.

De regeering trekt haar handen goeddeels terug van een instelling, waarop zij jaren lang heeft geparasiteerd.

Immers, een groot percentage pupillen bestaat uit jeugdige personen en voogdijkinderen, te harer beschikking gesteld.

Wij hoeven niet uit te weiden over de successen, die „Pa" met zijn kinderen heeft geboekt.

Maar wel willen we een suggestie doen.

Nu donkere wolken komen opzetten en de „Oranje Nassau" stichting reeds de eerste schaduwen opving, wordt het ten zeerste tijd, een beschermende linie op te werpen.

Het gesticht leeft door de geweldige werkkracht van één man, maar zoo deze begint te luwen — en de kans hiervoor is zeer groot vanwege den hoogen leeftijd van „Pa" — wat dan?

Zou er nu niet iemand te vinden zijn, liefst één der hoogste autoriteiten — wij denken aan een edeleer — die het initiatief neemt tot oprichting eener centrale vereeniging voor weezen- en pupillenzorg, waarvan plaatselijke afdeelingen over heel den archipel worden opgericht?

De plaatselijke besturen worden met de ledenwerving belast, behartigen de belangen en staan in nauw contact met de betreffende gestichten.

Men bereikt hierdoor, dat duizenden, die, hetzij uit onwetendheid, hetzij uit laksheid, thans afzijdig staan, met graagte hun gaven zullen bijdragen. Men bedenke, deze tijd leidt er toe, dat vele donaties voor het gesticht door maatschappijen, particulieren, etc., worden verminderd.

Ook de interesse wordt onderhouden en dat is in deze tijden reeds een voornaam iets.

Wie kan en wil hiertoe het initiatief nemen?

Vooral het nageslacht zal hem hiervoor dankbaar wezen!

Misdadige jeugd in Indië.

De leerlingen der Bestuursschool te Batavia hebben onder leiding van den directeur, mr. Abbenhuis, en enkele leeraren een bezoek gebracht aan de observatie- en landbouwkolonie der reclasseeringsvereeniging voor jeugdige veroordeelden „West-Java", lezen wij in het „Bat. Nwsbl." van 27 Jan. j.l.

Na een rondgang door de kolonie, hebben de gasten met belangstelling een les bijgewoond van den leider van den binnendienst, den heer Timboel, aan de pupillen der kolonie, terwijl ook veel belangstelling werd getoond voor het gamelanspel en een les in Zweedsche gymnastiek onder leiding van Raden Soewito.

Later heeft in de Bestuursschool, op verzoek van den directeur, de secretaris der R.W.J. een voordracht gehouden over de „crimineele jeugd in hare classeering."

Mr. Maks beperkte zich tot een bespreking van de uitwendige factoren die tot de misdadigheid der verwaarloosde inheemsche jeugd kunnen leiden.

Spreker ging aan de hand van de literatuur na, op welke wijze de stad, tegenover de landelijke omgeving, het innerlijk van het kind beïnvloedt, hoe de regelmaat der landelijke werkzaamheid gunstig op het plattelandskind inwerkt en hoe tenslotte het dorpskind in nauwen samenhang met de vrije natuur opgroeit.

Vervolgens beschreef spreker het milieu, waarin het stadskind uit de lagere volksklasse zich beweegt.

Tot laat in den avond, aldus spreker, zwerven zij op straat rond, ten prooi aan allerhande verleiding, waartegenover practisch geen zedelijk tegenwicht, in het bijzonder geen beschuttend gezinsleven bestaat.

De primitieve woongelegenheid, die dank zij het ingrijpen van de gemeente veel verbetert, het weinig zich bemoeien der ouders in deze lagere standen met hun kinderen, maken o.m., dat de jongens hun heil op straat zoeken en gelegenheden opzoeken, waar zij stof vinden voor hun fantasie, ook al leidt dit tot hun zedelijken ondergang.

Men ziet zelfs jonge broekjes van amper 10 jaar in beruchte wijken vooral in een havenstad als Tg. Priok b.v., waar zij in aanraking komen met het schuim van de samenleving.

Dit doet de criminaliteit voorshands niet verminderen en is oorzaak, dat men op de observatiekolonie de handen vol werk heeft.

Spreker stelde de vraag aan wie het te wijten is, dat de opgroeiende jeugd in haar vrijen tijd, de zoo hoog noodige leiding mist en vroeg zich af waar de jongere intellectueelen blijven, de studeerenden, die zoo gaarne het volk omhoog zouden willen brengen.

Niet alles kan van staatswege, van hooger af, geregeld worden. Het particulier initiatief dient in meerdere mate mobiel gemaakt te worden.

Spreker vervolgde, hoe hem meerdere malen was tegengevoerd, dat opvoeding van het losloopende inheemsche kind geen directe noodzakelijkheid was.

Puttende uit zijn ervaring durfde spreker met beslistheid getuigen, dat opvoeding van leiding geven aan het nog niet crimineele volkskind een noodzakelijkheid was.

Spreker vergelijkt den toestand waarin de verwaarloosde jeugd in Ned.-Indië verkeert, met dien der verwaarloosde volksjeugd in Europa, waar honger en koude mede ernstige belagers zijn van het kind, dat aan zijn lot wordt overgelaten; daarbij toelichtende op welke wijze men in Europa het groote probleem van de losloopende stadsjeugd tracht op te lossen, o.a. door de instelling van een kinderpolitie.

Ook voor Ned.-Indië achtte spreker preventieve politiezorg noodig.

Met weinig kosten zou men b.v. kunnen komen tot de oprichting van clubhuizen met gelegenheid tot nachtlogies. De heer Maks noemde de wijze, waarop thans de criminaliteit der jeugd bestreden wordt, onvoldoende. Aan de nazorg moet de voorzorg vooràfgaan.

Spreker is overtuigd, dat de overheid, met welke financieele moeilijkheid zij ook te kampen heeft, de helpende hand zal bieden, indien de honoraire werkzaamheid van vele jonge krachten, evenals dit in Europa het geval is, verkregen wordt.

Een Ridder-Jubileum.

Oud-Atjehheld gaat jubelen.

Op 28 Maart a.s. zal, zoo meldt het „A. I. D.", een gebeurtenis worden herdacht van de soort, die steeds zeldzamer wordt in ons zoo roemrijke Indische Leger.

Het zal dan namelijk 25 jaren geleden zijn, dat het onze geëerbiedigde Koningin behaagde, onzen stadgenoot, den gepensionneerd Europeesch sergeant-ziekenverpleger K. H. Streicher, te benoemen tot ridder der 4de klasse in de Militaire Willems Orde.

Onder de actief-dienende Europeesche onderofficieren van het garnizoen Bandoeng hebben de heeren Molenbergh, Van Zaltbommel en Hoogerwerf zich tot een comité vereenigd, teneinde deze heugelijke gebeurtenis niet onopgemerkt voor den heer Streicher te laten voorbij gaan.

Het comité heeft zich verzekerd van de medewerking van vooraanstaande autoriteiten, doch de plannen, die in volle voorbereiding zijn, verkeeren nog niet in een stadium om nu reeds gepubliceerd te worden. Hoofddoel is echter om den jubilaris dien dag tot eenen onvergetelijke te maken, en indien mogelijk, hem een souvenir aan te bieden.

Uit den staat van dienst van dezen uitmuntenden oud-militair memoreeren wij het navolgende:

Karl, Heinrich Streicher aanschouwde op den 26sten November 1870 het levenslicht te Brochthausen in Pruisen, en trad op 25 Juli 1894 in dienst bij het toenmalige Koloniaal Werf-Depôt.

In September 1894 vertrok hij naar Indië, en werd een jaar later bevorderd tot soldaat-ziekenoppasser. In dezen stand werd hij geplaatst ter Sumatra's Westkust.

Vier maal vertrok de heer Streicher gedurende zijn geheelen diensttijd naar Nederland, doch keerde steeds na een kortstondig verblijf aldaar weer terug naar „Jan Oost", laatstelijk in 1909.

Het jaar 1902 bracht zijne bevordering tot korporaal-zieken-verpleger, in welken rang hij in 1904 werd overgeplaatst naar Celebes, waar hij deelnam aan de krijgsverrichtingen.

1907 is dan voor den heer Streicher het gelukkigste jaar zijns leven. Bij Koninklijk Besluit van 28 Maart No. 96 toch werd hij benoemd tot ridder der 4de klasse in de Militaire Willems-Orde, en enkele maanden nadien bevorderd tot sergeant-ziekenverpleger.

Na in het jaar 1909 weer enkele maanden in Nederland en Duitschland te hebben vertoefd, werd hij bij terugkeer geplaatst in het Gewest Atjeh en Onderhoorigheden, waar hij onafgebroken heeft verbleven tot eind 1930.

Ook daar nam hij deel aan de krijgsverrichtingen, en wel in de jaren: 1912, 1913, 1914, 1915, 1916 en 1917.

Op 2 November 1923 verliet hij te Sigli met een schitterenden staat van dienst, het Leger, onder toekenning van een voortdurend pensioen.

Nog kon hij Atjeh niet vaarwel zeggen. Hij vestigde zich te Koeta Radja en Sigli en verhuisde eerst eind 1930 naar Bandoeng.

Boven en behalve de Militaire Willems-Orde is de heer Streicher gerechtigd tot het dragen van het eereteeken voor belangrijke krijgsbedrijven met de gespen: 1905—1908 Zuid-Celebes en 1911—1914 Atjeh; alsmede de gouden medaille voor 25-jarigen trouwen dienst.

Zooals de voorzichtige koopman vermijdt, zijn geheele vermogen op één plaats vast te leggen, zoo zal wellicht ook de levenswijsheid raden, niet alle bevrediging van een enkel streven te verwachten. (De Zakenwereld).

Van Week tot Week.

Van Maandag 1 tot Zondag 7 Februari.

In de Mem. v. A. inzake de aanvullingsbegrooting voor 1932 verklaart de regeering ten aanzien van de crisisbeschouwingen o.m.: in de eerste plaats, dat van verlaten van den gouden standaard geen sprake kan zijn. In de tweede plaats, dat de staatstaak geen principieele verandering ondergaat door de bezuiniging, en ten derde dat wijziging van de kostenverdeeling der Marine vermoedelijk niet te bereiken zal zijn. In de vierde plaats wordt medegedeeld, dat reeds thans de mate waarin Ned.-Indië genoodzaakt is te leenen, groote gevaren in zich sluit.

De opbrengst der Landsmiddelen bedroeg over de eerste 11 maanden van 1931 *f* 470.200.000 (v. j. *f* 568.400.000). Deze daling is o.a. toe te schrijven aan een mindere ontvangst uit monopolies ad *f* 11.200.000, caoutchoucbedrijf *f* 1.300.000, de bedrijven *f* 16.600.000 en verschillende middelen *f* 8.000.000, voorts aan de sluiting van de goud-, zilver- en steenkoolmijnen. Waarbij, tot goed begrip, dient aangeteekend, dat die mijnen met verlies werkten.

In den Volksraad is na het Crisisdebat op 4 dezer de bespreking van de aanvullingsbegrooting 1932 begonnen.

Een te Tjimahi gevormd comité heeft namens 1037 vrouwen van Europeesche onderofficieren, een smeekschrift tot de Koningin gericht in verband met de salariskorting van 10 pct., waarin H. M. verzocht wordt Haren hoogen invloed aan te wenden om de moeilijke toestanden in de gezinnen der Europeesche onderofficieren te verzachten.

De besturen van St. Christoforus, den Christelijken Bond en de Vereeniging van Technici bij de Koninklijke Marine zullen tijdens het verblijf van minister Deckers te Soerabaia een audiëntie aanvragen ter bespreking van de salarisverlaging, van kinderbijslag, gevarentoelage, woningbouw en georganiseerd overleg, in verband waarmede voorstellen worden geformuleerd.

*Het aantal ingeschreven werkloozen bij de Arbeids*beurzen bedroeg op 31 December: 2042 Europeanen, 500 Chineezen en 5616 Inlanders. De cijfers per Januari zijn nog niet gereed, doch men verwacht een stijging.

Thans is besloten, in verband met het gebeurde in Bengkalis twee brigades marechaussee uit Atjeh derwaarts te zenden. Het kalf bleek dus inderdaad verdronken.

*Met ingang van 1 Juli zal op de Atjehsche volksscho*len het Atjehsch in plaats van het Maleisch als voertaal worden ingevoerd.

De Bataviasche Chineesche bladen toonen zich in hoofdartikelen verontwaardigd over de aanvallen van Japan en maken gewag van de groote belangstelling, onder de Chineesche burgerij te Batavia voor het gebeurde te Sjanghai. Welk een contrast met de waardige rust in Genève.

Op speciaal verzoek van den minister van koloniën zal de hoofdambtenaar van het departement van landbouw, nijverheid en handel, de heer ir. A. Luytjes, met de P. C. Hooft naar Nederland vertrekken om den minister inlichtingen te verschaffen over het vraagstuk der rubberrestrictie.

Naar vernomen wordt, zal de suikeroogst van Java voor 1933 beperkt worden met 50 pct. Volgens een telegram uit Havanna heeft Cuba aan Java verzocht, binnen 48 uur mededeeling te doen van de waarschijnlijke grootte van den suikeroogst. Men vraagt zich af, of de eendracht reeds verstoord is? En welke gevolgen daaruit voor Java te voorzien zijn?

*Naar aanleiding van het bericht uit New Delhi be*treffende de indiening van een wetsontwerp waarbij wordt voorgesteld tot 31 Maart 1938 beschermende invoerrechten ten bedrage van R. 7 annas 4 per cwt. te heffen op alle soorten suiker en het daarop van verschillende zijden geleverde commentaar blijkt dat er hier geen sprake is van eenige verlichting van invoerrechten.

De vastlegging van een termijn tot Maart 1938 heeft voorts blijkbaar de bedoeling om aan het fiscale recht een beschermend karakter te geven ten behoeve van de Br-Indi. suikerindustrie.

Het Belgisch kroonprinselijk paar was op reis naar het Verre Oosten met het motorschip Marnix van St. Aldegonde te Belawan aangekomen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

„Java in onze Kunst".

Vervolg.

Wezen wij verleden week hier op hetgeen *Prof. G. Brom* in het eerste hoofdstuk van zijn boek met bovengenoemden titel, uit de Oost-Indische Compagnie-tijd, zoo al opnoemde betreffende de indrukken van Java, door Nederlandsche kunstenaars met de pen en met het penseel weergegeven, in de volgende vier hoofdstukken: *Ontdekking van Java, Multatuli, Tempo Doeloe,* en *Een nieuwe Geest,* weet schrijver op even voortreffelijk gedocumenteerde wijze zijn scherp oordeel uit te spreken over de wijze, waarop onze kolonisten, met een hardnekkige miskenning van het bijzonder karakter van het Oosten, hunne Westersche beschaving als maatstaf voor alles stelden en hoe eerst na het aanbreken der ethische richting — de belijdenis van het algemeen menschelijke als drijfkracht voor de staatkunde — een andere geest ontwaakte. Hij wijst o.a. op Kartini, als de moeder van Java en hoe Prof. Colenbrander terecht opmerkte:

> „*Kartini* heeft *Adinda* in onze verbeelding vervangen en hoeveel hebben wij er bij gewonnen? *Adinda* ondergaat, *Kartini* ondergaat en reageert. In haar heeft de Inlander zijn anonymiteit afgelegd, ons getoond hoe hij mensch is als wij".

Vrouwelijke talentvolle auteurs, als o.a. *Augusta de Wit* en *Marie van Zeggelen,* hebben met hare werken er veel toe bijgedragen, dat Java om zichzelf gewaardeerd ging worden, nu het ons bleek een eigen leven met een eigen bestemming te hebben, „nu kunstenaars het eiland beschouwen met zuivere schoonheidsliefde voor een vreemde, nieuwe, onuitputtelijke wereld; zooals schrijver het verder uitdrukt:

> „Het is nu een ander Indië, dan het Indië van Multatuli, het daalde uit de droom in de werkelijkheid en het werd daarom herdoopt. *Insulinde* was de vrouwelijke persoonsnaam, door een dichter aan onbekende streken gegeven, waarvan hij de liefelijke en geweldige boodschap aan zijn landgenooten bracht; *Indonesië* werd een zakelijke verzamelnaam, door geleerden, naar overeenkomst van termen als Polynesië, gevormd, om niet langer 't onvruchtbaar dwepen in Europa, maar tot werken en strijden in het Oosten zelf op te roepen."

Maar dan toch met warm belangstellende hulp van Europa! Zoo zouden wij meenen.

Schrijver meent, dat het verschil tusschen de oude en nieuwe literatuur vooral ligt in het feit, dat de jongere schrijvers zich voorstellen ook door de inheemschen daar gelezen te worden, die onze taal meer en meer leeren kennen en zegt dan:

„Na drie eeuwen koloniale bezetting begint Nederland zich Java geestelijk eigen te maken".

Weinig is aan het belangstellend onderzoek van den vorschenden schrijver ontgaan. Er is dan ook een personen-register met 350 namen aan het eind van het boek toegevoegd. Ook het streven en den arbeid van *Boeatan* heeft hij niet vergeten.

Alleen verwondert ons, dat hij met geen woord rept over den invloed van Java op de danskunst en de muziek ten onzent. Ook op dit gebied zijn onmiskenbare sporen van onze wederzijdsche aanrakingen na te gaan. Om maar één voorbeeld te noemen: die, welke belichaamd zijn in den hoogst artistieken danser *Raden Mas Jodjana,* wel is waar een ras-echten Javaan van aderlijken bloede, doch een die van kindsbeen af is opgevoed in het Westen, hetgeen uit zijn kunst en de daarbij aangepaste muziek — vroeger op de piano, in den laatsten tijd op gamelan-instrumenten voortgebracht — duidelijk te onderkennen is, zonder er de waarde in 't minst van te benadeelen. Integendeel, wij onderschrijven volkomen het oordeel van den Haagschen kunstcriticus H. A. P., die na Jodjana's laatste optreden in de Residentie, onlangs o.m. schreef:

> „Met het stijgen van *Jodjana's* roem in het buitenland, ziet men hem hier al schaarscher. Zijn groote tournee's houden hem vaak maanden buiten onze landgrenzen en dit is vooral jammer, omdat Nederland Jodjana's danscultuur noodig heeft en men Jodjana eenige malen moet zien, om in zijn kunst door te dringen.
>
> Het wordt ál duidelijker, dat deze kunst het publiek zware eischen stelt, eischen van concentratie niet alleen, maar vooral ook eischen van rust. Het is noodzakelijk de haast en gejaagdheid van het moderne leven uit te schakelen en zich even sterk aan het waarnemen te wijden, als de danser aan het uitbeelden. Dan ontdekt men steeds weer iets nieuws."

Ook de Westersche dansers en danseressen, zoowel als musici — nog meer buiten, dan in Nederland — hebben zich, met succes, op de Javaansche kunst geïnspireerd en juist deze zullen het Westen nader brengen tot het Oosten, den wederzijdschen band van vriendschap en waardeering op den duur helpen versterken, evenals prof. Brom's boek dit zal doen, temeer daar 't mede als studieboek bedoeld is en dus vooral ook van goeden invloed zal kunnen zijn op Jong Nederland.

(Ingezonden).

Indonesische attracties op de a.s. Koloniale Tentoonstelling te Scheveningen.

Geachte Redactie,

Naar aanleiding van de polemiek in uw blad over bovenstaand onderwerp, ontving ik van een onzer museum-directeuren een schrijven met deze bekentenis: „Behalve uw moed, bewonder ik ook uw optimisme een pennestrijd te beginnen met het kunstzinnige deel der redactie van „Het Koloniaal Weekblad".

Inderdaad blijkt, dat men over heel wat moed en optimisme zou moeten blijven beschikken om dien pennestrijd voort te zetten. De repliek op mijn antwoord in No. 4, van uw blad, is van dien aard, dat zij mij moedeloos maakt. Overduidelijk blijkt het immers, dat de daarin verwerkte inzichten pasklaar zijn gemaakt voor een zeker doel. Ik zal me niet laten verleiden om, aan de hand van ontwijfelbaar feitenmateriaal, die inzichten te weerleggen. Waar het zuivere standpunt bij de tegenpartij ten eenenmale ontbreekt, heeft het geen zin mij verder op sleeptouw te laten nemen.

Het spijt mij ten zeerste, geachte Redactie, genoodzaakt te zijn u dit teleurstellend antwoord te moeten doen toekomen.

Met de meeste hoogachting

Uw dw.dr.,

TH. VAN LELYVELD.

***

Het „teleurstellend antwoord", waarmede de geachte Inzender zijn schrijven besluit, kwam zeker niet onverwacht, want, ook van onzen kant, hebben er heel wat moed en optimisme, gepaard aan onverdroten ijver en onwankelbaar vertrouwen in de goede zaak, toe behoord, om zijn „Ingezonden stukken" te beantwoorden, speciaal wat betreft de Kunstvaardigheid der Indonesiërs.

Natuurlijk heeft daarbij een „zeker doel" voorgezeten, n.l.: waardeering en daardoor bevordering aan te kweeken der Indonesische volkskunst, ook der goede hedendaagsche, welke levend begraven zou worden, als de ontkenners van het bestaan ervan hun zin kregen.

Gelukkig heeft „'t kunstzinnig deel der redactie van „Het Kol. Weekblad" meermalen bijvalsbetuigingen mogen ontvangen, zij 't al niet van een museum-directeur — die hoogstwaardigheidbekleeders zijn veelal de verstokste bewonderaars van uitsluitend oude kunst — dan toch o.a. ook van verschillende, aan musea verbonden, deskundige personen in binnen- en buitenland.

Wat „het zuivere standpunt" in deze is, valt hier niet uit te maken; die zuiverheid bepaalt een ieder gemeenlijk van uit zijn eigen standpunt; hetgeen echter niet wegneemt, dat men, op goede gronden, wel eens van standpunt of inzicht kan veranderen, b.v. door aangevoerd „ontwijfelbaar feiten-materiaal", zooals wij o.a. in onze repliek op het antwoord van den geachten Inzender hebben gegeven.

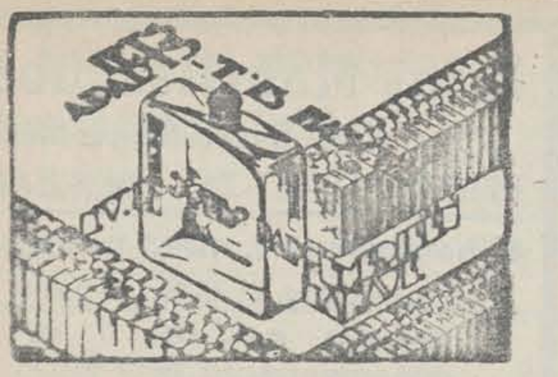
Deze schriftelijke gedachtenwisseling voort te zetten lijkt ons echter ten eenenmale onvruchtbaar.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Waar begint het Nieuwe Jaar?

Wanneer wij op den 31sten December van ieder jaar met den klokslag van middernacht ons glas opheffen en elkaar een gelukkig Nieuwjaar toewenschen, dan is bij onze Oostelijke naburen het pasgeboren jaar alweer een uur oud. Het Nieuwe jaar doet op onze planeet zijn intrede langs den halven cirkel van den 180sten meridiaan Ooster- en Westerlengte, het verlengde over Noord- en Zuidpool heen van den meridiaan van Greenwich. Ter weerszijden van dezen 180sten lengtegraad verschillen de data met een vollen dag. Daar de 180ste meridiaan voor het overgroote gedeelte door de waterwoestijn van den Grooten Oceaan loopt, levert dit datumsverschil geen moeilijkheden op. Waar dit wél het geval zou kunnen zijn, buigt *de internationale datumsgrens* trouwens van den meridiaancirkel af; in het Noorden is dit bij de *Aleoeten,* in het Zuiden bij diverse eilandengroepen van den

Australischen archipel het geval. De eerste wereldburgers, die in staat zijn het Nieuwe Jaar in te luiden, zijn de 200 visschersgezinnen op *de Chatham-eilanden*, 650 K.M. ten Oosten van N.-Zeeland. Op het Hasoneiland staat een kleine kerk en de klokken van dit Godshuis zijn het — volgens *De Loc.* (31/12) —, die als eersten met haar zilveren klanken het Nieuwe Jaar begroeten. Van de Chathameilanden uit snelt dit Nieuwe Jaar dan met een snelheid van bijna 2000 K.M. per uur over den aardbol voort, tot het weer ten Oosten der internationale datumsgrens is aangekomen, om in een nieuwen dag, den 2den Januari over te gaan. *Jules Verne* maakte van dit tijdsverschil van een dag op handige wijze gebruik in zijn beroemd werk „In 80 dagen de wereld rond", waarin Phileas Fogg en zijn bediende Passepartout, door in Oostelijke richting de wereld rond te reizen, een vollen dag uitsparen en aldus de weddenschap kunnen winnen.

Onderwerpen van internationalen aard worden o.a. besproken in het *Soer. Hbl.* (28/12 t/m. 2/1, door De Vuure, Jehaz-Wallah, Villanus, Smissaert, Hugo Reynst, E. M., G. J. Boon, R. v. S., Henri Borel e.a.), de *Java-Bode* (30/12, 3de bl. „De Manchu-Dynastie"; 5/1 „Br.-Indië"; 2de bl. „Australië"), *De Sum. Post* (8/1, 4de bl. „Slavenleven in Liberia") en de *Deli Crt.* (5/1, 2de bl. „Het Moslimsch Congres van Jeruzalem", Prof. dr. Sn. H.; 3de bl. „Br.-Indië"; 9/1 „Nederland en het Mandsjoerijsch Conflict").

De Radio.

Ned.-Indië heeft nog steeds *geen eigen centralen omroepzender;* Indië heeft *evenmin een omroepzender in het Moederland.* Daaraan schijnt weinig te verhelpen; de onverzoenlijkheden van de moederlandsche tegenstellingen hebben het belet en er schijnt voorloopig weinig kans op verandering. *Het heeft er toe geleid dat: 1e.* Ned.-Indië, wat het aantal radiotoestellen betreft, verre achterstaat bij vrijwel ieder land ter wereld, zelfs in het Oosten. Hier zouden honderdduizend radiotoestellen méér zijn, wanneer tijdig in de omroepzaak voorzien was; *2e.* dat Ned.-Indië, wat de zenders betreft, hopeloos ten achter is bij zeer vele andere landen, ook in het Oosten. Men hoort hier uitnemend Saigon, en Manilla, en Chabarovsk, en Australië. Maar wat hoort men ginds.... van ons? *3e.* dat Nederland en Ned.-Indië den prachtigen voorsprong, die dank zij dr. De Groot en vele anderen verkregen was op radiogebied, hebben verloren; *4e.* dat men zóó weinig ervaring meer heeft met broadcasten op Indië, dat technische fouten het onmogelijk maakten de stem onzer Koningin in Indië te hooren. Dien zelfden Kerstnacht, waarop men in Nederland vergeefs getracht heeft het Koninklijk Kerstwoord te doen hooren door de duizenden, die daarop in Indië wachtten, hoorde men in Indië *wel*, eenige uren later, de stem van Moskou. *De stem van Moskou*, op een uitmuntenden zender, welke den geheelen nacht en avond hoorbaar is. Daar zond men, in den Kerstnacht, in het Duitsch het verslag van een rondwandeling door het *Anti-Religions-Museum.* Daar hoorde Ned.-Indië vertellen over het *Gift der Religion*, en over het *Joch der Kirche*, en over de *Ergänzung der Historisch-Materialistische Bildung*, welke men verkrijgen kan in het Anti-Godsdienst-Museum. *Dat* hoort Ned.-Indië wèl, maar Holland bereikt Indië *niet. De Loc.* (29/12, blz. 29 „De Radio") kan daar niets aan veranderen; maar zij kan het feit, tot leering dergenen, die hiervoor verantwoordelijk zijn, wel vaststellen.

Jaarwisseling.

N. h. o. van het *Soer. Hbl.* (31/12, 2de bl. *Z.*) zal men *de gebeurtenisen, die het grootste deel der wereld tot op zijn grondvesten schokken*, hebben te zien in grooter raam dan dat eener toevallige marktconjunctuur. Men zal ze moeten zien als demonstratie van principieele fouten in de Westersche systemen en methoden, als aankondigers van geweldige mislukkingen in de Westersche kultuur. *Voor Ned.-Indië* beteekenen de gebeurtenissen, vaag aangeduid, de terugdringing van dit land binnen de maat van 1914, en de wegkapping van al wat buiten die maat steekt. Indië van 1932 wordt gerangeerd naar het niveau van Indië-1914. Moge de situatie in 1932 zóó veranderen, dat er aanleiding is vóór meer opwekkend geluid! Wanneer men uitzondert het leed dat door de malaise werd gebracht, is er wat *Ned.-Indië* betreft, op *menig lichtpunt* te wijzen. *De politieke toestand* bleef zeer gunstig; het zijn slechts economische problemen, welke de aandacht vragen. Er heerscht meer rust dan ooit te voren. Men mag hopen, dat de Inlandsche landbouwer goede oogsten zal maken; meer dan ooit is de binnenlandsche rust gekoppeld aan een goede voedsel-positie. Met voldoening heeft men te erkennen, dat *de nieuwe Landvoogd* in het regeeringsbeleid elementen van realiteitszin en daadkracht heeft gebracht, welke daarin noode werden gemist. Men moet erkennen, dat het vertrouwen in de Regeering toenam. Vooral in tijden als deze is een krachtig en doelbewust functionneerend Centraal Gezag, zoo weinig mogelijk door sentiment beïnvloed — al ware dit ook van zuiver gehalte — van onschatbare waarde voor de geheele samenleving. *Indië* staat voor geen enkele onoverkomelijke hindernis. Integendeel; in dit land ligt, aan willige en sobere arbeidskrachten, aan goede bedrijfsorganisatie en aan geschikte leiding, opgetast een machtig complex van voorwaarden voor succes zoodra de situatie zich maar eenigszins verbetert.... *indien wij aan het Leven de zóó gematigde eischen willen stellen, waartoe de omstandigheden aanleiding geven.* Wij deden dit vóór 1914.... en wij zullen het opnieuw kunnen!

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (30 en 31/12, 4de en 5de bl. „De wereld in 1931", *Villanus;* 5de bl. „Het crisisjaar 1931", *B.*), het *Bat. Nwsbl.* (29/12 „Oudjaar", *R.*), de *Java-Bode* (31/12 „Het jaar der ontroeringen, 1931", *J. E. Jasper*) en *De Loc.* (30/12 „Oudejaarsgedachten", *Ds. H. Stegenga*).

Onderwijszaken.

De Loc. (28, 29 en 30/12) geeft een verslag van het te Bandoeng gehouden N.-I. O. G.-Congres. *Mej. Hoornweg* sprak over *het vakopleidingsvraagstuk voor meisjes in Ned.-Indië.* Een voldoende vakopleiding ontbreekt. Hebben de meisjes de H. I. of H. Ch.-school doorloopen, dan moeten ze naar Mulo of H. B. S., of ze daarvoor geschikt zijn of niet; op de vakschool te Batavia is bijna nooit plaats. *Juist in dezen tijd is de vakschool zoo dringend noodig.* Op de vakschool wordt na één jaar een diploma uitgereikt, maar het programma is overladen. Op de drie bestaande gouvernements-vakscholen is geen vakopleiding. Er behoort een opleiding te zijn voor hulp in de huishouding; zeer gewenscht is een opleiding voor huisnaaister, costuumnaaister en hoedenmodiste, ook ontbreekt een opleiding voor kinderverzorging en opvoeding, tevens vooropleiding voor verpleegster. Op een vakschool moet niet met te dure opleidingen begonnen worden; zoo is de opleiding voor nuttige en fraaie handwerken te duur en overbodig. De vakschool behoeft geen gratis werk te verrichten; opleiding voor volwassenen zou nuttig zijn en dat kan aan schoolgeld heel wat opbrengen. Begonnen moet worden op groote plaatsen. Het weinige vakonderwijs, dat men heeft, wordt nu zelfs nog afgebroken. Het N.-I. O. G. doe iets voor het jonge meisje in Indië!

Het *Soer. Hbl.* (31/12, 2de bl.) geeft den inhoud weer van een onderhoud met den directeur van Onderwijs, *prof. dr. B. J. O. Schrieke*, over *de onderwijsbezuinigingen.* Dat men zeer ver moest gaan bij de bezuinigingen op Onderwijsgebied, ontkende *prof. S.* niet; het is een harde noodzaak, zoowel ten aanzien van het openbaar als van het bijzonder onderwijs. Of men nog verder zal gaan, zal afhangen van de omstandigheden. De opheffing der voorklassen, het invoeren van gesplitste schooltijden, het plaatsen van fröbelleerkrachten in de eerste klassen, het samenvoegen van meerdere 7de klassen en de opvoering van het aantal leerlingen per klas zijn *maatregelen, welke nog in overweging zijn*, om in geval van nood, als verdere bezuiniging noodzakelijk is, te worden aangewend. Aangenomen kan worden, dat het Departement het terrein der bezuinigingsmogelijkheden geheel overziet, al blijft het natuurlijk *toegankelijk voor verdere suggesties.* Voor *het ambachtsonderwijs* valt een groote belangstelling te constateeren; het krijgt den 1sten Juli a.s. een nieuwe formatie. Het schijnt inderdaad, dat de trek naar het gewone onderwijs afneemt, nu men er wel van doordrongen is, dat de betrekkingen van klerken en schrijvers belangrijk in aantal verminderd zijn. *De technische scholen met 5-j. cursus* kunnen na 5 jaren flink onderlegde jongelui afleveren voor de B. O. W., de Sporen en de particuliere bedrijven. Voor de jongens, die in de eerste twee jaren bij de selectie afvallen, dienen *de 3-jarige ambachtsscholen;* alleen leerlingen, die volledig Westersch lager onderwijs op Eur., Inl. of Chin. scholen hebben genoten, worden toegelaten. Men verkrijgt hierdoor vaklui als voorman of werkbaas. Hiernaast staan *de ambachtsleergangen*, met een 2-j. normaalleergang (timmeren enz.), gevolgd door een een-jarigen specialen vakcursus voor chauffeur-werkman, electricien enz. In deze ambachtsleergangen gaan de oude Inlandsche ambachtsscholen over; de Europeesche afdeelingen hiervan kunnen worden omgezet in de scholen van het nieuwe type, welke toegankelijk zijn voor alle landaarden, ook voor Europeanen; het onderwijs geschiedt in de landstaal.

In het *Soer. Hbl.* (2/1, 2de bl. „Onderwijszaken") schaart de heer *Zentgraaff* zich aan de zijde van hen, die er op aandringen dat, als de noodzaak blijkt, ook bij Onderwijs stevig zal worden bezuinigd. Hij hoopt, dat de directeur van Onderwijs er naar zal streven met spoed de dure Hollandsche onderwijskrachten bij het Holl.-*Inlandsch* en het Holl.-*Chineesch* onderwijs door Inlandsche en Chineesche onderwijzers te vervangen. Dit kan z.i. niet krachtig genoeg worden voortgezet. Verder bepleit Z. bevordering van *het bijzonder onderwijs*, waar dit mogelijk is, dus ook op neutraal terrein.

Het *Bat. Nwsbl.* schrijft over „Het onderwijs" (11 en 15/12) en „De bezuiniging bij het Onderwijs" (19/12, Circulaire Dep. v. Ond.).

Het P. S. I.-congres te Bandoeng.

Op *het algemeen Indisch Congres der Partij Sarekat Islam* (*De Loc.* 30/12, blz. 4) sprak de heer *Sangadji* over *de houding van de partij ten opzichte van de agrarische wetgeving.* Allereerst zette spr. het karakter en de functie van de commissie Spit uiteen. Dan bracht spr. een schets van het ontstaan van de Indo-Europeesche volksgroep. Er werd reeds in 1928 gesproken over den klein-landbouw en het tegengaan daarvan. Reeds te veel grond werd van het oppervlak van „Indonesia" aan de kinderen des lands ontnomen. Reusachtig is de totaal-oppervlakte van wat werd

afgestaan, o.a. in Zuid Sumatra in erfpacht, hetgeen reeds een protest in de Lampongs deed opklinken. Groote lappen zijn in concessies uitgegeven. Thans wordt in verschillende streken het volk verontrust door opsporingen. Men zoekt ten behoeve van de Bataafsche Petroleum Maatschappij en de Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij naar bronnen. De bevolking vreest het in concessie uitgeven van nog meer gronden, waardoor ook deze nieuwe stukken aan het vruchtgebruik door de bevolking worden onttrokken. En dat thans, nu de talooze naar „Indonesia" terugkeerende koelie-contractanten geen werk kunnen vinden en zich dus tot den landbouw moeten richten. En in dezen moeilijken tijd vragen de Indo-Europeanen het bezitsrecht op den grond. Spr. meende tegen verlenging van den erfpachtstermijn, — juist nu het tijd is om alle gronden aan de bevoking terug te geven — te moeten protesteeren. Spr. meende dat een „Indonesia" zonder tani's niet bestaanbaar is. De boerenbevolking vormt hier de ruggegraat der samenleving. Zonder landbouwproducten geen toko's. Voor de Inlandsche bevolking is dus de landbouw van het hoogste belang. De P. S. I. I. is niet van plan, het den Indo-Europeanen in andere opzichten in hun bestaan moeilijk te maken, doch wel moet de organisatie stelling nemen tegen het verleenen van grondrechten aan die groep. Men kwam tot *een conclusie en een motie*, waarin o.a. aangedrongen wordt op het terruggeven van de vrijkomende gronden aan het volk. Er komen n.l. groote stukken vrij vanwege het sluiten van ondernemingen en het inkrimpen van de oppervlakten der plantages. Daarmede hoopt men dat het volk zal worden tegemoet gekomen in zijn ellende, welke vanwege de malaise groote afmetingen dreigt aan te nemen. Ten slotte wil de motie, dat het uitsluiten van de „bangsa asing", vallende buiten de *adat* van het land, van bezitsrecht wordt vastgelegd in de wet. *(Applaus.)*

Het *Bat. Nwsbl.* (2/1 „De Sarekat Ambon") meldt, dat *de Sarekat Ambon* op het Congres te Soerabaja een motie heeft aangenomen inzake het verleenen van meer *grondrechten aan de Indo-Europeanen*. Deze motie is nagenoeg gelijkluidend aan die welke door de Partai Indonesia werd aangenomen. Alleen wordt er nog in gestipuleerd, dat in het bizonder ook de bevolking der Molukken door het verleenen van meer grondrechten aan de niet-autochtone bevolking in haar bestaan wordt bedreigd.

Wij vestigen de aandacht op het *Bat. Nwsbl.* (2/1 „Ir. Soekarno te Soerabaja"; 5/1 „De Kris", *R.)*, de *Java-Bode* (24/12 „Credietbank voor het volk", *J. E. J.*; 28/12 „Ontwikkeling van coöperatie", *J. E. J.*; 2/1 „Soekarno op het oorlogspad"; „De nieuwe reorganisatie van het Volkscredietwezen", *J. E. J.*) en het *Soer. Hbl.* (28/12, 2de bl. „Prikkels", *Z.)*.

Klein-landbouw.

De heer *Van der Steur* heeft bij Kranggan, tusschen Magelang en Temanggoeng, een terrein gekocht, „Oranje-Nassau Hoeve" genaamd *(De Loc.* 29 en 30/12, blz. 34 en 5). Vijftien werklooze oud-pupillen hebben zich gevestigd in de verlaten vanilletuin, waar eertijds de familie Graafstal heeft gewoond. Ook in de buurt van Bawen zal terrein gekocht worden.

Het *Bat. Nwsbl.* (29/12 „Nieuw-Guinea") vertelt van de inspectiereis naar Manokwari van den heer *M. M. A. Heynneman*, gedelegeerde der S. I. K. N. G. Het is verblijdend, dat door den heer Heynneman geconstateerd werd dat er inderdaad een kern werkwilligen is, waard geholpen te worden; zij zullen zich, al dan niet met Regeeringssteun, wel door moeilijkheden heen weten te slaan. De heeren Heynneman en Denninger (tevoren „leider" der kolonisatie) hopen kapitaalkrachtigen en gepensionneerden te overtuigen van de mogelijkheid van kolonisatie-arbeid bij Manokwari en voor te lichten omtrent eventueele vestiging aldaar.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Economische beweging.

Bendera Kita van 7 en 14 Nov. bevat een artikel tegen grondrechten aan Indo's. De doorsnee-Indo verkeert in gunstiger omstandigheden dan de Inlander en voor den laatste is nog meer ellende te verwachten als aan het verzoek wordt voldaan. *Kiao Seng* van 20 Nov. bevat een artikel dat tot krachtig verzet aandringt: de Inlanders toch hebben het al moeilijk genoeg, het vreemde kapitaal bracht veel grond in vreemde handen; krachtig aaneensluiten is noodig. Salim meent in *Mustika* van 25—27 Nov. dat het verzet tegen grondrechten aan Europeanen geen waarde heeft als er niet bijkomt een actie tegen het nog steeds uitgeven van gronden in erfpacht; het recht van het Gouvernement om onze gronden uit te geven moet ongeldig worden gemaakt. *Berita* van 25 Nov. constateert dat de Indo's in benarden toestand zijn geraakt, maar zegt ook dat het I. E. V. de bloedverwantschap met de Indonesiërs heeft verwaarloosd. In de Minangkabau mogen zelfs braakliggende gronden niet worden afgestaan, ze moeten voor de Inlanders gereserveerd blijven. *Sipatahoenan* van 25 Nov. deelt mede dat op een vergadering van Pasoendan afd. Cheribon een motie werd aangenomen tegen verleenen van grondrechten aan Indo's in verband met de economische zwakte der bevolking. Dit blad betoogt verder dat beraadslagen met de commissie-Spit overbodig is; der commissie is natuurlijk niet ontgaan dat overal verzet is gerezen tegen de toekenning der grondrechten en de motieven zijn bekend, dus kan de P. P. P. K. I. haar tijd nuttiger besteden. Daarentegen kan de *Bintang Timoer* van 28 Nov. de houding der P. P. P. K. I. niet prijzen, ze is een bewijs van zwakke argumentatie; beter ware de aanbieding van een geargumenteerde nota.

In de *Siang Po* van 1 Dec. wordt gewezen op de groote belangrijkheid der swadeshi (selfhelp)-beweging in Indië, die een groot gevaar zal worden voor de imperialisten, de maatschappelijke orde en de Regeering. Er wordt nu voor meer dan 72 miljoen aan buitenlandsche kains alleen ingevoerd en deze dingen van dagelijksch gebruik worden bedreigd. Opmerkelijk is dat in deze groote eensgezindheid onder de volksleiders bestaat, coöperatoren en non-coöp. gaan dezelfde richting uit, alle bladen propageeren swadeshi en daar er geen bepalingen tegen bestaan, doen ook de zwakke organen mee. En onbewust boycot uit armoe de kampongman de buitenlandsche waar. Het zal een hevige beweging worden!

Aksi van 25 Nov. bevat een artikel waarin wordt aangeraden door kapitaalvorming op coöperatieven basis, gebruiken van inheemsche goederen, onderwijs en andere voorlichting de positie der vreemde kapitalisten te veroveren. Melding werd gemaakt van een gecombineerde bijeenkomst van besturen van drie coöperaties te Jogja, waarin samensmelting werd overwogen. Voorts een mededeeling over een andere vergadering waarop werd gezegd dat de P. K. N. te Jogja nu al 28 coöperaties heeft met *f* 27000 kapitaal. *Socara Oemoen* van 28 Nov. deelt de oprichting mede van een „Indonesia-bank" op initiatief van drie coöperatieve vereenigingen te Soerabaja.

Diverse onderwerpen.

De op het Semarangsche journalistencongres gestichte „Perserikatan Kaoem Journalist" gaf in Nov. te Batavia een eigen officieel orgaan uit, *Djoernalis* genoemd, waarvoor een som van ± *f* 300 was bijeengebracht. Het orgaan staat onder leiding van een commissie van redactie, w. o. J. Manoppo, medewerker van „het Nieuws van den Dag". De *Sipatahoenan* van 24 Nov. valt den heer Salim bij waar deze zich tegen opneming van een aan een Europeesch blad werkend journalist keerde en verwijt het bestuur dat de in *Djoernalis* gepubliceerde statuten nog niet eens in een vergadering besproken zijn en merkt verder op dat de artikelen van den heer Manoppo in „Het Nieuws", hoe belangrijk zij ook voor dat blad wezen mogen, niet van belang zijn voor de Indonesiërs, ja zelfs het tegendeel, enz.

De *Siang Po* van 25 Nov., melding makend van de opening der Volksuniversiteit te Batavia, spoort tot oprichting van dergelijke instellingen door Indonesiërs aan, met Maleisch als voertaal.

In *Swara Oemoem* van 20 Nov. wordt gepleit voor aanstelling van vaste ambtenaren voor de coöperatie; de tegenwoordige zijn van andere diensttakken geleend. Het is in het belang van het regeeringsstreven naar bevordering van den coöperatie-zin en ook van de betrokken ambtenaren.

De *Darmokondo*, vernomen hebbende dat de vier Javaansche Zelfbestuurders tezamen hun opwachting zullen maken bij den Landvoogd, die hen daarna met een tegenbezoek zal vereeren, raadt deze bezoeken af in verband met de moeilijke tijden, daar ze zware uitgaven met zich brengen.

In de *Sipatahoenan* van 25 Nov. wordt de aandacht gevestigd op de veelvuldige fraudes op Regentschapskantoren, den laatsten tijd aan het licht gekomen. Er wordt te veel vertrouwen gesteld in de met het geldelijk beheer belaste ambtenaren; lagere ambtenaren met betrekkelijk kleine inkomens hebben groote geldsommen in bewaring, enz. De regent dient mede verantwoordelijk gesteld te worden.

Het dreigend ontslag van 855 pandhuisbeambten beheerscht den inhoud van het orgaan van den Inl. Pandhuisbond, *Doenia Pergadeian* van 25 Nov. In een vlot geschreven, maar bitter gesteld artikel wordt er op gewezen dat men tot nu toe een „besluit" tot benoeming zoo hoog achtte, zich onaantastbaar achtte, met het bezit daarvan, terwijl nu blijkt dat het slechts krantenpapier is, omdat de werkgever geen verlies, alleen veel winst wil. In Europa en Amerika zorgt men ten minste voor werkloozen, hier krijgen ze niets. Dat komt mede door de zwakte der organisatie, maar men zij indachtig dat de werkgever geen verlies wil en dus met ontslag zal doorgaan, zoodat de Inl. Pandhuisbond tot plicht heeft de organisatie te versterken en de slachtoffers te steunen. Het congresprogramma is dan ook bijna geheel gewijd aan de bezuiniging en het massa-ontslag. Er wordt betoogd dat men thans alleen aan het groote gevaar van ontslag moet denken en de kleinigheden van overwerk, kantooruren enz. tot normale tijden uitstellen. Verder wordt opgewekt tot bewustwording: 885 beambten ontslagen, minstens 1000 families in 't ongeluk; wij hebben hard gearbeid voor de winsten van het pandhuis, klaagt schrijver, nu is er minder winst en men let niet op onze verdiensten! Thans moet de waarde van den Pandhuisbond blijken, de geest van de leden worden getoetst!

Eenige inzenders geven blijk van hun ongerustheid omdat door de chefs naar geschiktheid van personeel onderzoek wordt gedaan. Men meent dat de manier van onderzoek hiernaar toont dat het er om begonnen is de menschen in den afgrond van de ongeschiktheid te duwen.

Eenige bladen bevatten het eerste gedeelte van het verslag van het van 6 tot 8 December te Jogja gehouden congres. *Mustika* van 10 Dec. acht dit „buitengewone congres" van belang voor het lot van het volk en land van Indonesia in den ruimsten zin. Medegedeeld werd o.a. dat op de besloten vergadering een commissie werd benoemd om een civiele actie te voeren tegen het ontslag en tegen het „zoeken" van ongeschiktheid; verder een commissie om de zaken bij den G. G. voor te brengen. Besloten is adhaesie van andere vak- en politieke vereenigingen te vragen en op 20 Dec. in heel Indonesië een actie te voeren.

De *Sinar Deli* van 28 Nov. voelde meer voor een fonds ten behoeve van de ontslagenen en raadt aan het voorbeeld van Prinses Juliana met de oprichting van een nationaal crisis-comité te volgen.

De *Sipatahoenan* van 3 Dec. acht in tegenstelling met de *Java-Bode* een Inheemsche fractie in den Bandoengschen gemeenteraad gewenscht en kan niet aannemen dat — gelijk laatstgenoemd blad beweerde — door zulk een fractievorming „over de geheele linie in den Raad alle lust tot het bestudeeren van de aanhangige onderwerpen wordt vernietigd". Wil echter de *Java-Bode* geen Inheemsche fractie, dan moet zij ook ernstig naar een evenredige vertegenwoordiging van de bevolkingsgroepen in de gemeenteraden streven. Dan komt in die raden een Inheemsche meerderheid en is een Inheemsche fractie overbodig.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 27 van 31 December: Parasieten versus schadelijke insecten (een lastig probleem. De biologische bestrijdingswijze is in de laatste jaren meer en meer op den voorgrond getreden en dr. S. Leefmans te Buitenzorg heeft reeds grooten naam gemaakt door de verdienstelijke wijze waarop hij een rationeelen weg aanwees tot onderdrukking van ernstige insectenaanvallen). — Europeesche landbouwkolonies in Indië. Een Utopie? V. (het Tjiboga-fiasco, waarvan de promotor was de toenmalige Semarangsche predikant ds. W. van Lingen, nu wijlen. Ondanks de goede grond-organisatie en de ongeëvenaarde geestdrift van ds. Van Lingen, liep deze proef nabij Tjibogo in het Lembangsche boven Bandoeng ook spaak.) — Slecht landbouwbeleid (in de Molukken. Onderhoud van den heer J. W. B. Evers met de Java-Bode). — Enkele bereidingsmoeilijkheden van Bouillie Bordelaise, door dr. S. C. J. Jochems. — De krachtvoorziening op cultuurondernemingen, door J. N. Wz. — Concentreeren van natuurlijke melksappen (de Metallbank und Metallurgische Gesellschaft A.G. te Frankfort a.d. Main deed een nieuwe vinding.)

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 1 van 1 Januari: Jaarverslag van de Landskoepokinrichting en het Instituut Pasteur te Bandoeng over 1930. — Een vermoedelijk geval van longlues, door dr. C. van Joost. — Eenige hysterische reacties bij Inlanders, door J. van Hoëvell. — Het probleem van de „seasonal prevalence" der pest, door dr. L. Otten. — Over weefselculturen, door dr. R. A. M. Bergman.

Indisch Militair Tijdschrift

No. 12: Denkbeelden omtrent het gebruik van Artillerie, door Artillerist. — Het tactisch gebruik van mitrailleurs bij den aanval, door Th. J. Heitink. — Enkele nieuwere psychologische begrippen in verband met militaire opvoeding, door Th. R. Kuhr. — Een moeilijk Indisch probleem over recruteering en organisatie der Europeesche vrijwilligers-formatie, door M. H. P. J. Paulissen (men zie de Juni-aflevering. Behalve geoefendheid van den troep jaagt schrijver ook een ander doel na, n.l. een moreelen steun voor Jan te vinden, wanneer hij het Depot-Bataljon verlaat en bij het veldbataljon wordt ingedeeld). — De voortgezette opleiding van Javaansche recruten, door Geos (deze zou moeten omvatten: Theoriën, Zweedsche gymnastiek, zwemmen, sportspelen en athletiek, exercitiën, handgranaat werpen, schietopleiding, schatten van afstanden en opsporen van doelen, pionieren, gevechtsschermen, marsch- en meerdaagsche oefeningen, overwinnen van terreinhindernissen, verpleging, gebruik van het noodverband en vervoer van gewonden, seinen.) — Een waterdichte veldzak, door P. Scholten. — Taktiek en bevelvoering in klein verband, door R. B. van Dijken en C. G. J. Teerink.

Heemschut.

Januarinummer: Heemschut en monumentenzorg in Zuid-Afrika, door Fred. Oudschans Dentz (naar aanleiding van het 1ste jaarverslag van de Natuurlike en Historiese Monumente Kommissing. De zorg strekt zich uit tot de vele geschiedkundige gebouwen uit den tijd der O. I.-Compagnie en wij lezen van de herstelling van het in 1782 gebouwde Houtbaaifort in de Kaapprovincie).

De Indische Post

No. 2 van 9 Januari: Het Amsterdamsche Patriciaat (1578—1795) en Nederlandsch-Indië, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins (genoemd worden: Hartsinck, Slicher, beiden ook in Suriname bekend, Hulft, Huygens, Van Klenck, Ranst, Sweers, Van der Waeyen.) — Van reizen en trekken door Zuid-Celebes, door Mia (Naar Paloppo II) — Djongos kasi split!, door Etty Leal (een verhandeling over de bereiding van whisky.) — De visschers in zee- en zoet-water, door Fluvius.

De Indische Verlofganger

No. 26 van 29 Januari: Indische olifanten, door wijlen S. Kalff.

Korte berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel

Nr. 1 van 8 Januari: De Gambirsituatie (uit de bladeren en twijgen van Uncaria gambir Roxb wordt in N.I., door koken een vast extract bereid, dat onder den naam van gambir in den handel komt. Wanneer men zich uitsluitend aan deze benaming hield, zou er weinig aanleiding bestaan tot verwarring o.a. met de productien van Accacia catechu Willd, zooals thans het geval is. De 3 groote afnemers van gambir zijn Singapore, Engeland en de V. S. van Amerika.)

Landbouw en Veeteelt

Nr. 12 van 31 December: De invloed van de ent op den onderstam en omgekeerd. — Snoei, door Ochse (slot). — Aronskelken, door Wigman (in de gebergten van Java voorkomend. Van de 10 bekende soorten, die inheemsch in Zuid-Afrika zijn, wordt het meest gekweekt Zant. aethiopica. L.) — Bloemsierkunst, door Ochse.

Mededeelingen van „De Handelsvereeniging te Medan"

31 December No. 24: De noodwetgeving inzake het grantrecht (bij Ind. Staatsblad 1927 no. 522 is een ordonnantie tot stand gekomen, waarbij aan hen, aan wie voor 1 Januari 1930 kennelijk in onderpand is gegeven een in het Gewest Oostkust van Sumatra gebruikelijk, ten name van een niet-zelfbestuursonderhoorige staand grantrecht, een voorrecht op de opbrengst daarvan wordt verstrekt in het algemeen gelijk staande met pand of hypotheek en wel tot einde December 1931. Deze termijn is thans verlengd tot 31 December 1933.

Mensch en Maatschappij.

Januarinummer: De vrouw in het Indonesisch Adatrecht, door E. A. Boerenbeker (besproken door H. Th. Fischer.) — Over de herkomst en het gebruik van tabak op Nieuw Guinea, door J. W. van Nouhuys (voordracht gehouden op 31 October voor de leden van het Ned. Nationaal Bureau voor anthropologie te Rotterdam).

Ons Land

No. 313 van 1 en no. 33 van 15 Januari: Zwerftochten door West-Indië. IV. Curaçao door Van Agtmaal (met een reeks van afbeeldingen van Curaçao en Costa Rica).

Het Motorverkeer

1ste jaargang, no. 1 van 2 Januari: Officieel orgaan van de Kon. Vereeniging Java Motor Club. Naar den Goenoeng Raoeng, door Horatio (met fraaie afbeeldingen). — De twee en dertigste serie door de Kon. Ver. Java Motor Club gedecoreerde chauffeurs, met hun medailles voor langjarigen trouwen dienst bij een lid der vereeniging (20 foto's van inlandsche chauffeurs zijn opgenomen.)

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw

Afl. 10 Februari: Gajah Mada, door F. M. Schnitger (Het was in 1931 600 jaren geleden dat een der belangrijkste gebeurtenissen uit de Javaansche geschiedenis plaats greep, n.l. de benoeming van Gajah Mada (de onstuimige olifant) tot Rijksbestuurder. Daarmede begon voor Java een tijd van macht en glorie, zooals nooit tevoren werd aanschouwd. Hij was een Javaansche „Bismarck"). — De Boroboedoer Maitreya's Lotustroon, dor W. O. J. Nieuwenkamp (eenige opmerkingen naar aanleiding van het artikel van den heer Van Erp in de Decemberaflevering.) — Het Koninkrijk Siam, door dr. J. G. Loohuis (een algemeen historisch, geographisch en economisch overzicht, vervolg.) — Mokko's, door mr. J. G. Huyser (vervolg).

Neerlandia

Februarinummer: Het Kartinifonds, door R. v. I. (bespreking van het jaarverslag 1930, met twee afbeeldingen.)

Onze Stem

No. 52 van 25 December: De bezuiniging en onderwijs, door mevr. C. G. Boekholt—Schäfer met name het fröbelonderwijs).

No. 1 van 1 Januari: De Bezuiniging en Onderwijs. — De productie van de Giesting. — Welke vooruitzichten opent indiensttreding bij het Ned. Ind. leger den Indo-Europeaan (ingezonden door den Kring West-Java). — Een belangrijke zaak in een helderder licht, door F. J. M. v. d. Hout (het ambachtsonderwijs).

Orang Peladang

No. 5, Februari: Een Oproep (tot alle oud-Deventer-Landbouw-Corpsleden in Oost-Java, door C. Prosman en C. J. Tirion. De bedoeling is een crisisfonds te vormen voor steunverleening aan „oud-landbouwers", die buiten hun schuld ontslagen worden.) — Iets over fotografie in Indië, III, door C. J. Tirion. — Indië en Waarheid, door C. Prosman en A. L. Kolb (naar aanleiding van Van Dongens striemend artikel in O. P. van Nov.)

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

No. 1 Januari: Glasonderzoek, door J. van der Mark. — Sterkwerkende geneesmiddelen ordonnantie, door F. G. E. Olsen.

De Rijkseenheid

No. 18 van 3 Februari: Een onvoldoend onderkend Rijkseenheidbelang (ofschoon sedert 1922, de Wetgever uit artikel I der Grondwet de woorden Koloniën en bezittingen schrapte, zijn de woorden Minister (Ministerie) van Koloniën ongewijzigd gebleven. De inzender stelt voor deze te doen vervangen door de woorden: Ministerie van Overzeesch Gebied, of Ministerie van Indische Zaken). — Leger en Politie in Ned.-Indië, door mr. S. Cohen Fzn.

De Stuw

No. 1 van 1 Januari: Tijd en geld in den Volksraad (de Volksraad met 60 leden kost aan toelagen en schadeloosstellingen rond f 275.000. Daarop is bij opheffing ten minste f 175.000 te bezuinigen.) — Het verslag der Commissie-Schepper. I. — Kritiek (De komende volksraadzitting kan belangrijk worden. Kan worden toegegeven, dat de taak vooral voor een nieuwe regeering, ontzaglijk zwaar is, men zou toch mogen verwachten, dat nu langzamerhand de algemeene lijnen, waarlangs de versobering van de staatshuishouding tot zal worden gebracht, wel zijn getrokken. Het eerste doel moet zijn verwijdering van luxe, het streven naar behoud van den verkregen vooruitgang met geringer middelen.)

Tectona

Afl. I, Januari: Een onderzoek naar de kieming van den djati, door dr. ir. F. Kramer (met 5 grafieken en 13 tabellen.) — Enkele opmerkingen over regencijfers, door Z. Zwart. — Ervaringen met ijzerhoutculturen, door B. de Jong (met 3 foto's). — Bevolkingshoutaanplantingen in de residentie Palembang, door C. N. A. de Voogd (met 4 foto's n.l. van bruikbare houtsoorten als djati, tembesoe en merawan.) — De meening van de hoogere ambtenaren bij het Boschwezen over de verkooppoltiek van 's Lands djatihout, door dr. F. Kramer.

BOEKENSCHOUW.

The South American Handbook. 1932. Negende uitgave. A Year book and Guide to the Countries and recources of Latin-America, inclusive of South and Central America, Mexico and Cuba. Edited by Howell Davies. Uitgegeven door de Trade and Travel Publications Ltd. 14 Leadenhall Str. London E. C. 3. Kuyper, Van Dam & Smeer, Agenten van de Royal Mail Steam Packet Co., Van Vollenhovenstraat 50, Rotterdam f 1.50, plus porto. (In soepele linnen band). Deze nuttige gids die thans voor de 9de maal het licht ziet, is goedkooper dan vorig jaar en bijgewerkt en uitgebreid volgens de laatste gegevens. Niet minder dan 4000 veranderingen werden aangebracht in het ruim 800 blz. bevattende werk. Het hoofdstuk Suriname en Curaçao in de 1930-uitgave door Fred. Oudschans Dentz geheel omgewerkt, nemen weder een aardige plaats in. De cijfers zijn bijgewerkt met medewerking van de Kamer van Koophandel te Rotterdam. Jammer dat de drukfout van Albima voor Albina, waarop vorig jaar gewezen werd (K.W. van 25 Dec. 1930 no. 52) niet is hersteld. De prijzen van Palace Hotel zijn goedkooper geworden dan vermeld. Bij de aanbevolen boekwerken over De West zijn weder de uitgave van Oost en West: Onze West 3de druk en het Platenalbum van Oudschans Dentz en Jacobs vermeld, 2de druk. De Bussy blz. 519.

Door zijn veelzijdigheid is het Handboek niet alleen een betrouwbare gids voor den handel, die betrekkingen met Latijnsch Amerika onderhoudt, doch evenzeer voor onderwijsinstellingen, ambtelijke lichamen, banken, toeristen, enz. Immers, het bevat, behalve nauwkeurige cijfers over invoer en uitvoer, tallooze gegevens betreffende het transportwezen, de spoorweg- en luchtverbindingen, enz., bijzonderheden over den landbouw, boschproducten, muntstelsels, de natuurlijke gesteldheid van ieder land, minerale hulpbronnen, aanbevelenswaardige routes, belangwekkende feiten omtrent de bevolking en beschrijving van de voornaamste steden en beziens-waardigheden. Schetsen, afstandstabellen e.d. tusschen den tekst verhoogen de bruikbaarheid in niet geringe mate.

Aan het boek is een goede, groote kaart gevoegd. Wij wenschen de Gids in veler handen.

Suriname

De Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1932 is verschenen.

Zooals in dezen crisistijd was te verwachten, opent de begrooting weinig perspectieven.

De Minister zegt tot zekere hoogte het gevoelen te kunnen deelen, dat de slechte economische en financieele toestand van Suriname niet alleen aan de tijdsomstandigheden is te wijten. Wanneer teleurstellingen werden ondervonden, zijn deze echter over het geheel niet te wijten geweest aan omstandigheden, waarop het bestuur invloed had kunnen uitoefenen.

In dit verband merkte de Minister op, dat, zoo inderdaad „in groote kringen van de bevolking" ontevredenheid heerscht als gevolg van den ongunstigen economischen toestand, daarbij wordt voorbijgezien, dat deze toestand, afgescheiden van de oorzaken der wereldcrisis, vooral aan bedoelde teleur-

stellingen te wijten is; een samenloop van omstandigheden, welken men betreuren mag, doch die geenszins ontevredenheid ten aanzien van het Bestuur wettigt.

Opnieuw verklaart de Minister dat het ontwerpen van een zoogenaamd werkplan geen nut heeft. Voorts herhaalt Zijne Excellentie zijn inzicht dat de financieele omstandigheden vooralsnog zich verzetten tegen instelling van een volledig stelselmatig onderzoek naar 's lands hulpbronnen, daargelaten de vage strekking van dit denkbeeld.

Aangaande het denkbeeld tot uitzending van een deskundige naar Suriname voor het instellen van een onderzoek omtrent de wijze waarop in den economischen toestand van dat gewest verbetering ware te brengen, is de minister na gezette overweging tot de slotsom gekomen, dat een zoodanige maatregel op dit oogenblik misplaatst zou zijn. In het algemeen zijn met betrekking tot Suriname stappen van dien aard alleen te motiveeren, indien verwacht mag worden, dat na afloop van het onderzoek belangrijke bedragen zullen worden toegevoegd aan de rijksbijdrage tér bevordering van de welvaart, tot verwezenlijking van nuttig bevonden voorstellen. Het ligt echter voor de hand, dat het daarvoor thans allerminst het tijdstip is, terwijl evenmin te voorzien valt of in deze situatie binnen afzienbaren tijd verbetering van beteekenis zal komen. Het verdient z.i. de voorkeur, de uitzending van een deskundig raadsman in afwachting van betere tijden uit te stellen en thans te volstaan met den gouverneur van Suriname zooveel als slechts eenigszins mogelijk is middelen te verschaffen om voort te gaan op den door hem en zijn ambtsvoorgangers sedert geruimen tijd gevolgden weg van langzamen economischen opbouw van het gewest.

Ter voldoening aan den in het Voorloopig Verslag tot uiting komenden wensch, dat bij de Memorie van Antwoord duidelijk en omstandig zou worden medegedeeld, wat is voorgevallen, biedt de Minister hierbij een uitvoerig verslag van den gouverneur van Suriname aan, opdat dit neergelegd worde ter griffie van de Kamer ter kennisneming door de leden. Uit dit verslag, hetwelk niet alleen een relaas van het op 28 en 29 October j.l. te Paramaribo voorgevallene, doch eveneens een bespreking van de vóórgeschiedenis der ongeregeldheden en van de beteekenis daarvan bevat, moge blijken, dat er geenerlei reden bestaat om aan het bestuur te verwijten, dat het in zijn primairen plicht tot gezagshaving te kort zou zijn geschoten. Uit het verslag van den landvoogd blijkt wijders, dat de onruststokers zelfs niet een oogenblik, laat staan gedurende twee etmalen, de macht in handen hebben gehad.

De uit het Voorloopig Verslag blijkende veronderstelling, dat de gouverneur een deputatie van werkloozen niet heeft willen ontvangen, moet op een misverstand berusten, aangezien noch zoodanige deputatie, noch het bestuur van den Surinaamschen Volksbond den wensch daartoe te kennen had gegeven. De vraag of de overheid wist, dat ongeregeldheden dreigden, moet ontkennend worden beantwoord; zooals zich alles heeft toegedragen is dat zoowel voor de overheid, als voor de bevolking en de pers een verrassing geweest.

De overheid in Suriname beschikt over de volgende machtsmiddelen: een compagnie infanterie ter sterkte van circa 200 man, waarvan ongeveer 30 man in het district Marowijne, en een korps gewapende politie van ongeveer 240 man, waarvan ruim 90 man in de districten. Tot de bewapening van de beambten van politie behoort ook de karabijn met bajonet, van welk wapen zij echter bij de uitoefening van hun dienst slechts in bepaalde gevallen op bijzonderen last zijn voorzien. De beambten zijn en worden in het gebruik daarvan geoefend. Uit het verslag van den gouverneur blijkt, dat de politie zoodra de toestand dit wenschelijk maakte, met karabijnen werd gewapend.

Omtrent de voor-ontwerpen van wet tot herziening van de regeeringsreglementen van Suriname en Curaçao worden de adviezen van de Koloniale Staten en van den Kolonialen Raad eerlang tegemoet gezien.

De bevordering van den kleinen landbouw heeft de bijzondere aandacht van het bestuur. Eerlang zal een Nederlandsch-Indisch tuinbouwkundige naar Suriname vertrekken, die meer in het bijzonder noodig is ter bevordering van die cultuur en van den vruchtenexport. Proeven omtrent de mogelijkheid tot schepping van een rendabel mechanisch rijst- en maisbedrijf moeten nog worden genomen. De resultaten van de koffie-installatie volgens het systeem Fernandes worden vooralsnog niet onbevredigend geacht.

Van de instelling van een mijnbouwkundigen dienst kan onder de huidige omstandigheden geen sprake zijn.

De uitslag van het nader onderzoek naar de hydrologische gesteldheid van de voor de waterwinplaats voor de waterleiding uitgezochte terreinen is bevredigend geweest; aan de N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij wordt binnenkort een concessie verleend.

In den loop van dit jaar komt de betrekking van ingenieur bij het Departement van Openbare Werken en Verkeer open. Het ligt in de bedoeling alsdan voor de vervulling van deze vacature een met irrigatiewerkzaamheden vertrouwd ingenieur uit Nederlandsch-Indië naar Suriname te detacheeren.

De Minister is van oordeel, dat in Suriname de doodstraf vooralsnog niet kan worden gemist.

De onderhandelingen met de Britsche Regeering omtrent de regeling van de Westgrens van Suriname zijn nog gaande.

***

Naar aanleiding van de memorie van antwoord betreffende het wetsontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begrooting voor het dienstjaar 1932 merkt de commissie van rapporteurs op, dat de wijze waarop de minister gevolg heeft gegeven aan den in het Voorloopig Verslag uitgesproken algemeenen wensch van de Kamer, bij de memorie van antwoord duidelijk en omstandig mededeeling te doen omtrent de ordeverstoringen te Paramaribo in het laatst van October niet aan de bedoeling van het verzoek beantwoordt.

De bedoeling toch van het verzoek is een openbare voorlichting van de Kamer omtrent een aangelegenheid van algemeen belang, zoodat eenerzijds de openbare meening gelegenheid krijgt zich daaromtrent uit te spreken, anderzijds ook de leden der Kamer bij de openbare behandeling gelegenheid hebben daaromtrent nog hun oordeel te geven.

De nederlegging ter griffie van een uitvoerig verslag omtrent de ordeverstoringen van den gouverneur van Suriname ter kennisneming van de leden der Kamer voldoet aan deze bedoeling niet, omdat zij kennisneming van het verslag door anderen dan de leden der Kamer belet en tevens voor de leden een belemmering vormt zich bij de openbare behandeling daarop te beroepen.

De commissie van rapporteurs noodigt derhalve den minister uit het ter griffie neergelegde verslag dan wel een overzicht daarvan of een zelfstandig verslag over de gebeurtenissen alsnog als openbaar stuk aan de kamer te doen toekomen.

De commissie vertrouwt, dat de minister gevolg zal geven aan haar hierboven vermelde uitnoodiging, in welk geval zij van oordeel is dat de openbare beraadslaging voldoende zal zijn voorbereid.

***

De Aluminium Cy. of America heeft een order voor de levering van ruim 3.000.000 lbs. aluminium, voor den bouw van de door Rockefeller gefinan-

cierde Radio City gekregen. Het bauxiet voor de productie van deze groote hoeveelheid aluminium zal de Aluminium Cy. grootendeels uit Suriname betrekken.

*
* *

Lou Lichtveld heeft ontslag genomen als redacteur van het maandblad „De Gemeenschap”.

Curaçao

Politie en justitie.

Voor elk land en volk behooren een goede politie en justitie tot het kostelijkste bezit Zij zijn onmisbaar voor de handhaving van het recht en bevrediging van het rechtsgevoel. Wee het land, waar de gedachte post vat van willekeur en aanzien des persoons bij de rechtsbedeeling en handhaving der rechtsorde, waar voedsel gegeven wordt aan de vrees voor rechtsonzekerheid.

Vandaar dat waarborgen noodig zijn ten opzichte van hen, die met de politietaak of met de rechtsbedeeling belast zijn. Politie en justitie moeten onafhankelijk zijn, maar niet in gelijke mate. Het werk der politie stelt minder hooge eischen dan dat der justitie, het kan voor een veel grooter deel door ondergeschikten verricht worden. Waar een opklimming in rang, een hierarchisch geheel, is, schept iedere trap een contrôle op de lagere en in zekeren zin ook de lagere op de hoogere. Zoo is het bij de politie. Men heeft daar niet een aantal menschen, die allen zelfstandig handelen of tezamen gelijke verantwoordelijkheid dragen; de gezamentlijke taak is verdeeld en wint aan belangrijkheid naar gelang men hooger staat. Het kan echter voorkomen, dat een ingrijpende beslissing, een feitelijk optreden meestal, plotseling gevraagd wordt van een in rang laag geplaatste. Daarom kan men bij de politie ook daar niet gebruiken menschen zonder ontwikkeling en beschaving, zonder moed en durf, zonder plichtsbesef en verantwoordelijkheidsgevoel. Bij de politie van hoog tot laag heeft men menschen noodig, die vrij staan tegenover ieder, en tegenover hun meerderen ook, in de zekere rust, die het doen van zijn plicht geeft.

Wij hebben den indruk, dat het met de politie op Curaçao den goeden weg opgaat. Die indruk, wij geven het toe, kan verkeerd zijn. Maar tegenover de politie was men in Curaçao nooit karig met critiek. Tot op zekere hoogte is dat niet verkeerd. Een nauw luisterend rechtsgevoel is een waarborg, die niet veronachtzaamd mag worden. Mits men in acht neemt, dat vooral hier een oordeelen naar wat voor oogen is gevaarlijk is en dat de schijn bedriegen kan. Een ongegronde critiek kan ontzettend veel kwaad doen.

Dat men op Curaçao daarvan geheel vrij is, zouden wij niet durven beweren. Stelt u voor: diametraal tegenover elkaar staande perspolemieken van anonymi over politiedaden. Men leest die af en toe. De bladen moesten die niet opnemen.

Anders dan bij de politie, welker daden, zoo zij, als straf, blijvend leed beoogen, de sanctie dezer hoogere macht behoeven, staat 't bij de justitie, althans bij de zittende magistratuur. In de hoogte en in de breedte strekt de verantwoordelijkheid zich wijder uit. De haar toevertrouwde belangen zijn van meer ingrijpenden aard. Vandaar de haar grondwettelijk gewaarborgde hoogere onafhankelijkheid, zelfs tegenover de macht, die haar benoemt. Bij het openbaar ministerie bestaat weer de hierarchie, die zich tenslotte oplost in de ministerieele verantwoordelijkheid. De rechtsprekende magistratuur kan niet buiten de (betrekkelijke) onafzetbaarheid.

In een kleine maatschappij is de taak van polite en justitie dubbel moeilijk. Waar velen elkander verwant zijn en iedereen een ieder kent, is dubbele tact vereischt, zoo bij de vervulling van de eene als van de andere taak.

Men houde hen in waarde, die hierin hun levenswerk vinden.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Uit de ondertrouw- en trouwboeken der Gereformeerde Kerk op Curaçao:

Ondertrouw, trouw 22 October 1786.

Nicolaas Sterling Jacobszoon, weduwnaar van Maria Julia Duurling, oud 29 jaar, alhier geboren, doende belijdenisse van de Hervormde godsdienst en zijnde een zeevarend persoon en Maria Morel, oud 25 jaar, alhier geboren en van de Roomsche religie.

N.B. Bruid, die zig opgegeven had voor weduwe van eenen Filip Jacobs, heeft na het eerste gebod, mij laten bekend maken, dat zij zulks uit confusie gedaan hadde, zijnde zij niet weduwe van den bovengenoemden Filip Jacobs, maar bijzit van dien Persoon geweest, op trouwbeloften, welke door de tusschenkomst des dood niet hebben kunnen volbragt worden. Uit hoofde dezer declaratie heb ik den Tytel van Weduwe boven uitgedaan.

SPORON V. D. M.

Uit den Verren Vreemde

Waar wil Japan naar toe?

In de Oct.-afl. 1897 van de *Internationale Revue über die gesammten Armeën und Flotten*, schreef F. Eissenhardt een artikel over Japan, dat aldus eindigde: „Es weist alles darauf hin, dass in kurzer Zeit in Ostasien eine neue Macht ersteht, die entschlossen ist mit den Waffen in der Hand sich Vortheile zu schaffen. Da es ein thatkräftiges, intelligentes Volk ist, das reiche Hilfsmittel in Lande hinter sich hat, so kann man sich auf recht bedeutende Ereignisse in Asien gefasst machen, denn dass der Japaner seine Riesenausgaben für Heer und Flotte umsonst macht, ist bei den Charakter des Volkes nicht gut anzunehmen, sondern man wird gut thun damit zu rechnen: *Japan schlägt los, wenn es glaubt, seine Zeit ist gekommen!*

Na 1897 heeft een bedreiging meermalen de verwachting doen uitspreken, dat deze profetie verwezenlijkt zou worden, maar door internationaal overleg wisten de bij een conflict in den Stillen Oceaan het naast betrokkenen Japan tot het inzicht te brengen, dat *seine Zeit noch nicht gekommen war*. Tokio had zijn plannen dan niet opgegeven, maar de uitvoering uitgesteld.

't Heeft er veel van dat het thans zijn tijd gekomen acht, het slaat los ter verwezenlijking van de voornemens, die het sedert veertig jaren aan het verwerken is.

't Lijkt of Japan de omstandigheden wil benutten om zich tot richter te maken van de staatkundige verhoudingen in Oost-Azië. Het wil de beredderaar zijn in den Chineeschen chaos. Het wil aan de vreemde mogendheden voorhouden, dat de tijd voorbij is waarin zij hun eischen konden opleggen aan het Oost-Aziatische vasteland. Het wil Oost-Azië beheerschen om Oost-Azië zich zelf te laten worden.

Waar een dergelijke greep te eenigen dage verwacht moest, althans kon worden, leek het niet aan te nemen dat Japan zich op zijn plaats kon voelen als lid van den Volkenbond, die, naast alle overige mooie ideeën, toch in de eerste plaats een vredesbond wil zijn. Geen oorlog meer ter bereiking van een gewild doel, maar justitioneele uitspraak, arbitrage. Dat is heel mooi, voor zoover men de bestaande verhoudingen als bezonken durft beschouwen.

Maar met Japan en China als leden van den V.B. had de aandacht toch ook gericht moeten blijven op het verre, verre, groote, groote gebied van het Rijk van het Midden, waar nog niets bezonken was, en waar de westersche mogendheden, Amerika en Japan nog gewapend op post moesten blijven staan, om de geschillen, die men niet aan afdoening bij het Haagsche Hof of aan arbitrage wilde over laten, door machtsvertoon of machtsuiting (1927) te vereffenen. Japan heeft zich in den V.B., bij de conferentie te Washington, bij de onderteekening van het Kellogg-pact den geslepen diplomaat getoond van het land, dat op zijn tijd wacht; in die verhouding voelde 't zich daar op zijn plaats en op zijn post.

Japan heeft zich sedert lang de rol van richter in het Mongoolsch—Tibetaansch—Chineesche vasteland toegedacht. Het heeft Korea en Formosa Japansch gemaakt. Het heeft verder 'n millioenen immigratie gebracht, het heeft strategische punten in China bezet, en daar naast de blanke concessiegebieden voor een nederzetting gezorgd. Waar over China gesproken werd, vroeg het steeds om een eerste plaats. In de uitbreiding van zijn leger en vloot toonde het met allen te durven wedijveren. Toen een oorlog met Amerika dreigde, is meer van de buitenstaanders dan van Japan de bemoeienis uitgegaan om het gevaar te bezweren. In den grooten binnenlandschen strijd in China greep het niet doortastend in, China moest zich zelf rijp maken voor zoodanig later ingrijpen van Tokio.

Nu heeft Japan den slag gewaagd. China leek rijp. De Volkenbond zou eindelijk de lang voorbereide ontwapeningsconferentie houden, voor de in dien V.B. toonaangevende mogendheden zou 't nu zeker ongelegen komen naar de wapens te grijpen, afgezien van deze omstandigheden zitten alle staten in zoo groote financieele en economische moeilijkheden, dat zij er wel niet toe zouden besluiten zich te ruïneeren voor een Japansch avontuur. Het ingrijpen in Mantschoerije zou Russische belangen bedreigen, en zou de Vereenigde Staten een doorn in het oog zijn. Rusland ziet, zonder twijfel, de bezetting van Mantschoerije, die met het binnenrukken te Charbin haar beslag heeft gekregen, met spijt aan. Maar Japan heeft dit toch straffeloos kunnen voltooien, omdat het weet, dat Rusland geen oorlog wil, vooral niet in het Verre Oosten. Rusland zit niet minder in geldverlegenheid dan eenig ander land, het kan zich een dure campagne op verren afstand niet veroorloven. 't Durft deze overigens ook niet aan. 't Is nog altijd niet vergeten hoe de kleine Japanner den reus met leemen voeten heeft overwonnen. Men kan niet weten, of zoo iets zich zou herhalen. Dit zou een niet te overkomen slag zijn voor de Sowjet. Een eventueel op Japan te behalen overwinning, een revanche, zou aan den bevelvoerenden Russischen generaal een zoodanige macht geven, ver van huis, dat Moskou hieraan niet durft denken. Trotsky is verbannen, toen hij een te sterke positie in het leger ging innemen. Een Napoleon vreest Rusland in het eigen land meer dan een Mussolini. Amerika staat niet geheel onschuldig ten aanzien van de Japansche politiek in Mantschoerije. Toen in 1921 het Britsch—Japansch verdrag verlengd zou worden, hebben de Ver. Staten de dominions weten te bewerken om dit tegen te gaan, zij hebben deze tot dit besluit weten te brengen doordien allen den weerzin tegen de Japansche immigratie deelen. Japan moet ergens heen met zijn overbevolking en is door deze Amerikaansche politiek naar Mantschoerije gedreven. De Ver. Staten deelen ook in de algemeene economische ellende. Zij voelen zich bovendien de wakers bij uitnemendheid over het Kellogg-pact. En nu manoeuvreeren de Japanners zoo, dat zij niet tegen dit pact ingaan. Zij zondigen niet tegen de overeenstemming, die den oorlog uitbant. Zij vallen niet aan, zij beschermen hun belangen en onderdanen slechts. Denken de Ver. Staten hier anders over, dan zullen deze zelf het Kellogg-pact moeten schenden.

In den V.B. Raad voelde de Japansche vertegenwoordiger Yoshizawa zich sterk door deze en dergelijke overwegingen, als een Sphinx sprak hij, in raadsels, die met verderf dreigden. Elke dag bracht het bericht van een onverpoosd vooruit gaan: Wie doet me wat? En niemand deed iets. Ja, terwijl er feitelijk oorlog was tusschen twee leden van den Raad van den V.B. werd de ontwapeningsconferentie toch uitgeschreven.

Nadat Mantschoerije bezet was, ging Japan verder. Het greep eigenlijk-China aan, het kwam bij de Europeesch—Amerikaansche concessie-gebieden in Sjanghai, het dreef de Chineesche regeering uit Nanking. Amerika, Engelang, Frankrijk en Italië protesteerden niet alleen te Tokio, zij zonden sterke scheepsmachten, landingstroepen, bezettingstroepen, ter bescherming van hun terreinen. Ter bescherming van de eigen onderdanen. Dus niet om Japan te straffen als overtreder van het Kellogg-pact. Ook niet als misdadiger tegenover den V.B., want de V.B. is niet tot het uitspreken van een veroordeeling kunnen komen. Japan heeft den sphinx van den V.B. Raad, Yoshizawa, tot minister van Buitenlandsche zaken gemaakt en deze zet in Tokio de rol van Genève voort. Te Sjanghai zijn Japanners aangerand, alles wat daar nu geschiedt is dus verdediging. Japan wil nog steeds geen oorlog. De andere staten willen die ook niet. Men denke er zich in, vrijwel alle staten, die in den V.B. Raad zitten, in een onderlingen oorlog gewikkeld, terwijl de V.B.'s ontwapeningsontwapeningsconferentie bijeen is!

Japan antwoordt op de protesten, dat deze Sjanghaioperatie niets te maken heeft met de Mantschoerijekwestie. Over deze laatste wil 't slechts met China alleen onderhandelen. Tegelijkertijd verleent 't medewerking aan de revolutionnaire regeering, die zich opgeworpen heeft, om Mantschoerije tot een zelfstandigen staat te maken, welke bij voorbaat al aankondigt dat hij lid van den Volkenbond wenscht te worden!!

De vreemde scheepsmacht, in de Jang tse kiang in stelling gekomen ter bescherming der blanke concessiegebieden, ligt in de gevechtszône der daar heftig strijdende machten; zij zal daar opgesloten zitten als de strijd om de forten bij de monding van de rivier in het voordeel der Japanners wordt beslist. Wie doet je wat?!

Maar wat wil Japan met dit alles? Als 't tot vechten komt van allen tegen één, zal dit wel een

Nagekomen Berichten.

blamage zijn voor de ontwapeningsconferentie, maar daarmee schiet Japan niet verder op. Dwingt Japan de mogendheden tot een dergelijk besluit, dan zullen deze er te feller door gestemd zijn, en dan zou het einde stellig in een andere richting gestuurd worden dan die, waarin Japan's verlangens gaan. Wat wil Japan?

Zou het niet zoo kunnen zijn?

Japan wil wel meedoen aan een ontwapeningsconferentie, *maar moet dan eerst een état satisfait zijn.* Mantschoerije moet een zelfstandige staat worden, bij de genade van Japan. China moet niet veroverd worden, maar Japan moet er in voldoende mate de vrije hand krijgen om er orde en rust tebrengen. De buitenlandsche mogendheden moeten in beginsel erkennen, dat zij uit China behooren te verdwijnen, het „wanneer" kan dan, zonder wapengeweld, nader beslist worden.

Het lijkt niet onwaarschijnlijk, dat Japan op deze manier de oplossing van het Oostersche vraagstuk wenscht te richten. Mocht dit inderdaad de bedoeling blijken, dan zou die oplossing zeker geen algemeene instemming vinden, zoowel om te verwachten onmiddellijke gevolgen, als om verder afliggende mogelijkheden, maar dan zou een doorzien van plannen toch uitgangspunt kunnen worden voor besprekingen, die een uitweg aanwijzen uit de verwikkelingen, welke nu onontwarbaar lijken.

Is dit de oplossing van het raadsel van den Sphinx?

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Amersfoort.

Wij vermoeden, dat de leden de gedachte van het bestuur der afd. Amersfoort hebben geapprecieerd om een poging te wagen om de vroeger zoo gezellige Zaterdagsche-causerie-middagen wederom te hervatten, vooral nu het noodig blijkt om in deze dagen van crisis en nood te trachten onze leden bijeen te doen blijven als tegenmaatregel tegen het voor ons vereenigingsleven zoo pernicieuse „bedanken als lid", waardoor de leden zich tot hun eigen nadeel van het vereenigingswerk uitsluiten.

Zaterdag 6 Februari j.l. nu hield de heer E. Roodhuyzen voor de leden onzer afdeeling een causerie over: „Multatuli als schrijver en E. Douwes Dekker als ambtenaar". Er waren zoovele leden en belangstellenden opgekomen, dat er ter nauwernood ruimte was in het zaaltje van het hotel Monopole.

De heer Roodhuyzen bleek van aanvankelijk enthousiast bewonderaar van Multatuli bekeerd te zijn tot een meer critisch beoordeelaar van diens wezen en werk, immers nog steeds waardeerend de vele goede en geniale gedachten van dien schrijver, had een dieper doordringen in de vele litteratuur, die voor en na diens overlijden is verschenen, hem, den spreker, tot een inzicht gebracht, hetwelk hem de conclusie in den mond gaf, dat men — met een variatie op het bekende gezegde — van Multatuli zeggen moet: let op mijn woorden, maar ziet niet naar mijn daden.

Spreker gaf eenige citaten van werkelijk schoone woorden en gedachten, maar hekelde daartegenover vele tegenstrijdigheden in Douwes Dekker.

Zonder verder in bijzonderheden te treden kunnen wij opmerken, dat de spreker ons gegeven heeft een vlotte causerie, leerzaam en interessant, vooral omdat de heer Roodhuyzen — zooals de voorzitter bij het einde der voordracht in zijn dankwoord opmerkte — misschien wel Multatuli-vereerders had teleur gesteld, doch overigens naarstiglijk getracht had om ons zoo objectief mogelijk een beeld te schetsen van Douwes Dekker als schrijver en ambtenaar.

In de pauze werd door de vereeniging een kop thee en een versnapering aangeboden en bovendien werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld om van eenige nooit gepubliceerde correspondentie van Douwes Dekker kennis te nemen.

DE SECRETARIS.

Afdeeling Apeldoorn.

Zaterdag 6 dezer 's namiddags half vier hebben we onze jaarvergadering gehouden; Aanwezig waren vier bestuursleden, *één* begunstigster en.....

DE PERS.

De agenda punten gleden onder den hamer door. In Maart a.s. te verwachten: *Mr. Dr. P. H. W. G. van den Helm*, te Zeist, met een onderwerp betreffende „de West."

De secretaris,
J. C. BAARS.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad ƒ 0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Aan de Besturen der Afdeelingen.

(Artikel 5 Huishoudelijk Reglement)

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgeloopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeelingen in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenscht te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijke voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

VAN DE REDACTIE.

Jaargang K. W.

Complete jaargangen K. W. 1931 verkrijgbaar aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6 — ad ƒ 1.50 p. j. Giro No. 14574.

Voor het Haagsch Crisis Comité.

De Vereeniging „Het Boomen en Bloemenkwartier" heeft voor 13 Februari a.s. in het theater „De Seinpost" een feestavond georganiseerd. Opgevoerd wordt het Detectivespel „Dicky" in vier bedrijven, regie de heer P. van Zwieteren.

Na afloop bal, onder leiding van den heer J. Hovers, met attracties en tombola.

Het batig saldo zal worden afgedragen aan Het Haagsche Crisis-comité.

Kaarten leden en huisgenooten ƒ 0.50; verdere bezoekers ƒ 1.00. Kaarten aan 't secretariaat Thomsonlaan 221 en ook Cypresstraat 74.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Januari 1932 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 215 gesprekken gevoerd, waarvan er 84 in Nederland en 131 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 57 betrekking op zakelijke- en 27 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze getallen resp. 64 en 67.

In totaal werden 91 gesprekken van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 34 en in Indië 57 werden aangevraagd.

In het Radiotelefoonverkeer Europa—Ned.-Indië via Nederland werden in Januari in totaal 12 gesprekken gevoerd, n.l. met België 2, Engeland 3, Frankrijk 2, Oostenrijk 1, Tsjecho-Slowakije 2, Zwitserland 1 en Noord-Amerika 1.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 4 Februari j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 29 zakken luchtpost verzonden met een totaalgewicht van 243 K.G. 865 G. bruto en 219 K.G. 255 G. netto.

De zending bevatte 12674 stukken t.m. 5 gram; 397 briefkaarten en postwissels; 3121 stuks zwaarder dan 5 gram; 2195 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 18387 stuks.

Luchtpost uit Indië.

Blijkens mededeeling van de Indische Postadministratie heeft het retourvliegtuig „Raaf" van den Holland—Indië-dienst 211 K.G. 900 G. post aan boord.

Een inspireerend woord werkt als een duwtje tegen den slinger van een stilstaande klok. (Maandblad „Succes").

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Ir. E. J. Schreuder, houtvester b.d. Dienst v.h. Boschwezen, Hamersveld; A. Jansen, admin. ambt. b.h. B.B. Rijn- en Schiekade 67, Leiden.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mevr. I. M. Manuel, geb. Hehl, verpleegster 1e kl. b.h. Krankzinnigenwezen, Aardbeistraat 5, Den Haag; mr. A. C. F. A. de Bruine Groeneveldt, Rapenburg 34, Leiden; mr. E. L. M. van Son, lid v. d. Raad van Justitie te Semarang, Pr. Vinkenpark 7, Den Haag; J. C. Kuijl, techn. ambt. 2e kl. b.d. P.T.T., Ripperdastraat 20, Haarlem; Chr. H. ter Laag, ass.-res. ter besch. v. d. Dir. van B.B. Graaf van Regterenweg 47, Oosterbeek; J. A. Moonen, Mulo-onderw. Leostraat 27, Tilburg; C. G. van Liere, Mulo-onderw. Egelantierstraat 33, Den Haag; Z. J. Schoondorn, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Rauwenhoffplein 20a, Rotterdam; mej. A. de Bruyn, onderw. b.h. O.W.L.O., West-Duelstraat 50a, Rotterdam.

Met Pensioen.

P. W. Schlüsler, bouwk. b.d. S.S. en Tr. Galileistraat 106, Den Haag; J. K. H. Sax, mulo-onderw. b.h. M.U.L.O., gepl. a.d. Openb. Muloschool te Soerakarta, Oude Amersfoortscheweg 84, Hilversum; R. H. van Otterloo, mulo-onderw., gepl. b.d. 1e. Openb. Muloschool te Bandoeng, Emmen (Drenthe); H. J. Rolder, directeur der Openb. Mulo-school te Makassar, v. Eeghenstraat 13, Amsterdam.

ADRESVERANDERINGEN.

Ir. A. J. Küpfer, Ing. 2e kl. P.T.T.-Dienst, v. Aerssenstr. 267, Den Haag; A. E. Catalani, Ass.-Res. Alg. Bestuursdienst, Fr. Hendriklaan 177, Den Haag; Mej. J. Gerla, tijd. wnd. adj. Secr. Weesk Soerabaja, Goodwood Hotel, Queensborough Terr. Londen W 2 Hyde Park. G. J. Berkhout, ambt. v.d. Verificatie Centr. Kant v.d. Stat., Hobbemakade 79I, Amsterdam-Z.; A. L. v. d. Sluys Veer, Luit.-Kol. der Genie, Ant. Duijkstr. 132, Den Haag; Mevr. J: A. J. C. Kuijlman, geb. Gilhuys, onderw. O.W.L.O., v. Beverninkstr. 133, Den Haag; A. W. Jongepier, controleur 1e kl. P.T.T., Stadhoudersl. 40, Hilversum; W. C. Priem, opz. Drukkerij Landsdrukkerij, Leidschekade 82 huis, Amsterdam-C.; Y. P. Visser, controleur 1e kl. B.B., Valkeniersweg 43, Rotterdam; H. Derks, wnd. opv. ambt. b.h. Tucht- Opv. en Armwezen, Middelburgschestraat 61, Den Haag; J. C. J. Mastenbroek, tijd. leeraar Alg. Middelb.sch. Jogjakarta, Koninginneweg 48 boven, Haarlem; M. Commas, commies 1e kl. P. T. T., Hendr. Zwaardecroonstr. 199b, Den Haag; C. Pantekoek, Insp. v. Fin, Villa Casa Nuova, Les Avants sur Montr. J. C. W. Blom, referend. 1e kl., Hoofdkant. Dienst der Belast., Zutfenscheweg wijk A 6, Lochem. A. A. Th. Fortgens, Dir. Apotheker 1e kl., Velserweg 12, Beverwijk. W. J. C. van Dun, Ass.-Res. Alg. Bestuursdienst, Wald. Pyrmontkade 1 E, Den Haag; E. M. Nunes, leeraar H.B.S., Bandoeng, Stadhoudersplein 110, Den Haag; Mej. M. E. Schoonhoven, Mulo-onderw. p.a. Daguerrestr. 20, Den Haag; H. G. van Amstel, 1e Klerk S.S., p.a. Fam. Teunissen, Groene Steeg, Bennekom; H. C. Brouwer, Contr. 1e kl. P.T.T., Gr. Hertoginnelaan 226, Den Haag; H. P. Kok, contr. 1e kl. P.T.T., Scheveningschelaan 132, Kijkduin; J. A. C. Kruyt, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Sophiastraat 21, Haarlem; O. C. van Kuilenburg, commies red S.S. en Tr., Weimarstr. 146, Den Haag; H. A. J. Offermans, wnd. Lid Weeskamer, Medan, L. v. Meerdervoort 274, Den Haag; Mej. S. Kneefel, hoofdtelefoniste, Suezkade 161, Den Haag; L. A. Scheepmaker, douane kommies 3e kl., Trompstraat 2, Den Haag; L. de Chauvigny de Blot, boekhouder 1e kl. P.T.T., Ceintuurbaan 211 I, Amsterdam-Zuid; J. A. Th. Berg, tijd. wnd. boekhouder S.S., Engelbr. v. Nassauplein 259, Breda; J. IJ. Schager, controleur 1e kl. P.T.T. Clivialaan 21, Heemstede.

Het is in een organisatie niet mogelijk, dat ieder op zijn eigen houtje werkt, er moet eenheid zijn in de arbeidsmethoden; maar er behoeft volstrekt geen gelijkvormigheid te zijn in de typen. (Der Organisator").

Van onze Adverteerders

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

Korte Inhoud.

Circus Schaduwen.

Spannend sensationeel circusdrama in 8 acten. — Regie Heinz Paul. — In de hoofdrollen Liane Haid en Oscar Marion.

Personen:

Elvira Starke	Liane Haid
Oskar Haupt	Oscar Marion
Kitty Rallay	Trude Berliner
Fred Rallay	Rolf von Goth
Henry Artonis	Carl Ludwig Diehl
Morini	Walter Rilla
Edoardo	Hermann Picha
Lilienfeldt	Hermann Blass
Chef-stalmeester	Valy Arnheim
Detective	Rudolf Meinhardt-Jünger
Rechercheur	G. H. Schnell
Rechercheur	Heinrich Wilde

Stampvol is het circus Busch, den laatsten avond van het oude programma. Terwijl nog de voorstelling aan den gang is, worden achter de coulissen reeds de voorbereidselen gemaakt voor het nieuwe programma. Eén nummer slechts zal geprolongeerd worden, n.l. de 5 Artonis, hetgeen in de directiekamer een heftig debat ten gevolge heeft tusschen mevrouw Elvira Starke, de circus-directrice en den beroemden dierentemmer Oscar Haupt.

Henry Artonis onderwerpt intusschen zijn instrumenten aan een laatste onderzoek en kijkt tegelijkertijd verstolen op het tooneel, waar de Rallays hun kunsten vertoonen. Plotseling zakt Kitty Rallay in elkaar. Een dadelijk toegesneld dokter fluistert haar broer iets in, die hem bijna wezenloos aanstaart.

Weer bijgekomen, weigert Kitty haar broer elke verklaring. Als in dit oogenblik Morini, de scherpschutter, Kitty's verloofde, langs komt, is het alsof Fred zich op hem storten wil.

Na de voorstelling onderhouden twee mannen, Haupt en Morini, zich over Henry Artonis, die tezelfdertijd een gezellig tête à tête heeft met zijn directrice in den daktuin van het Eden Hotel.

De sensatie van het nieuwe programma zijn de 5 Artonis boven de open leeuwenkooi, en terwijl in de arena de artisten lachend hun taak volbrengen, neemt in de schaduw van de manege het drama zijn loop.

Haupt, door een toeval op de hoogte gekomen van mevr. Elvira's rendez-vous met Artonis, maakt haar een geweldige scène. Ook bij de Rallays komt het tot een uitbarsting. Nog wil Kitty den naam van den man niet noemen, doch Fred schreeuwt buiten zichzelf van woede „Artonis".

Brullend verrichten de leeuwen hun taak, gedwongen door den roep van den temmer — nog eenmaal beproeft Artonis of alles in orde is. Weer zal hij zijn leven in de waagschaal stellen. Dof grommen de wilde dieren naar boven — het publiek wordt om uiterste stilte verzocht. Midden boven de open leeuwenkooi begint Artonis zijn nummer des doods. Plotseling diepe duisternis — twee schoten weerklinken — een wilde paniek ontstaat onder het publiek. Alles dringt naar de nooduitgangen. — Even plotseling is het licht weer aan en ziet men hoe een levenlooze gedaante door het circuspersoneel wordt weggedragen, terwijl de leeuwen met moeite tot kalmte gebracht worden. Het is Artonis, die het slachtoffer is geworden van een laffen moordaanslag. Reeds is de recherche met het onderzoek naar den dader of de daders begonnen. Iedereen moet rustig blijven zitten, terwijl detectives koortsachtig werken en alle technische hulpmiddelen te baat nemen om licht in het mysterie te brengen. Hoe eerst na vele uren van inspannenden arbeid alles tot klaarheid gebracht wordt — hierop loopen wij liever niet vooruit. De film zelve moge het u toonen.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank, Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam

	1 Febr. 1932	8 Febr. 1932
Aandeelen Koloniale Bank	54½	53
„ Ned. Ind. Handelsbank .	60	58¾
Cert. aand. Ned. Handel Mij. . .	73⅞	74
Aandeelen Alg. Exploratie Mij. . .	86¾	85½
„ Kon. Petroleum Mij. . .	128	131⅞
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	46⅜	48¼
„ Ned. Ind. Suiker Unie .	79½	75
„ Ned. Scheepvaart Unie .	68½	64¾
„ Handelsverg. A'dam . .	179¾	171⅞
„ Deli Batavia Mij. . . .	148¼	142¾
„ Deli Maatschappij . . .	175⅞	165
„ Senembah Mij.	199¾	189¾
„ Deli Spoor	60¼	60½
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	63¼	62½
„ Philips Gloeil. (nieuwe) .	87¼	87¼
Cert. aand. Margarine Unie . . .	108¼	106

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	8.57½
New York Cable	2.48¼
Berlijn	58.90
Parijs	9.77½
Brussel (Belga)	34.62½
Zurich	48.45
Weenen	35.25

Mutatiestaat van 3 tot 10 Februari '32

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
Van Buren Lensink, vertegenwoordiger van de Rotterdamsche Lloyd te Amersfoort.	Het afdeelingsbestuur van Amersfoort.
Mevrouw C. A. H. Braat—Harmsen, Voorburg, Oosteinde 30.	Eigen aanmelding.
E. Bache, 5 Solvänget, Kopenhagen.	Eigen aanmelding.

Nieuwe Begunstigers:	**Voorgesteld door:**
Mejuffrouw Ch. v. d. Plas, Amsterdam, Ir. Hartplein 4.	Eigen aanmelding.
Mejuffrouw C. Haar, Apeldoorn, van Hasseltlaan.	Den heer J. C. Baars te Apeldoorn.
Mejuffrouw Zuster Senger, Apeldoorn, Bloemheuvellaan 53.	Den heer J. C. Baars te Apeldoorn.
J. C. Bedding, Den Haag, Jan van Nassaustr. 51.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.
F. W. van Bloemen Waanders, Den Haag, Dunklerstraat 15.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.
P. H. Donck, Den Haag, Koningin Sophiestraat 2.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.
H. Jacobson, Wassenaar, Schouwweg 106.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.
N. J. J. van Rijn van Alkemade, Den Haag, Wilhelminastraat 127.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.
P. A. Tellings, Den Haag, Adriaan Pauwstraat 57.	Het afdeelingsbestuur van Den Haag.

Afschrijvingen:

J. J. Th. Evers „'t Lythshiem", Gorssel (Afd. Deventer.

Ds. D. F. Bartlema, Soerabaja, Ketabang Kali 13.

C. A. Prins, Ginneken, Wilhelminastraat 69a. (Afd. Breda).

H. H. J. Wieleman, Bergen op Zoom, Kerkstraat.

Adresveranderingen:

Mr. L. J. A. Trip, President van de Nederlandsche Bank, van: Den Haag, Bankastr. 149 naar: Amsterdam, de Lairessestraat 143, f 5.—.

W. Adèr, Amsterdam, van: Heerengracht 573 naar: Keizersgracht 546.

L. J. Rens, Arts, Amsterdam, van: Milletstr. 48 naar: Stadionkade 38I.

Mejuffrouw C. S. Hissink, Amsterdam, van: Jan Luykenstr. 96 naar: Emmastraat 14.

Y. P. Visser, Controleur B.B., van: Den Haag, Lubeckstr. 80 naar: Rotterdam, Valkeniersweg 43, f 5.—.

P. H. Vuister, Accountant, van: Bergen op Zoom, Stationstr. 26 naar: Breda, Mauritssingel 4. f 5.

J. G. Dommerholt, Inspecteur Nillmij, Apeldoorn, Boschweg van: 38 naar: 44.

P. L. Fabriek, Controleur P.T.T. van: Bandoeng, Wilhelminastraat 21 naar: Heemstede, Bosboom Toussaintstraat 20, p.a. R. Fabriek. f 5.—.

Dr. H. van der Veen, zendeling Leeraar, van: Rante Pao (Celebes) naar: Leiden, Rijnsburgerweg 145 p.a. Mevr. Ds. J. v. d. Veen. f 5.—.

W. A. Berkholst, oud ass.-resident, van: Lawang naar Batoe (Ngaglik) bij Malang.